

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand • oktober 2021 • jaar 25 • #07

FR • DE • EN

traductions
Übersetzungen
translations

Dierenarts Sigrid Van Laere
Van mens naar dier

Expo met nooit eerder getoonde
werken van de fauvisten

Lieve Blancquaert en Paul Verhaeghe
'Aanraken maakt gelukkig'

**Nieuw leven voor
huis van Teirlinck**

Lize Spit
Taal vinden om de ultieme
vervreemding te dragen

Johan Declerck (31) uit Itterbeek werd vorige maand door Lieselot Sablon aangeduid om **deketting** voort te zetten. Declerck is zelfstandig immobiliënmakelaar.

17

De mens en zijn ding
Vierwielers voor gevorderden

VERDELING RandKrant oktober wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

Enorme druk op de woningmarkt

Johan Declerck groeide op in Anderlecht, verhuisde naar Groot-Bijgaarden en woont nu in Itterbeek. 'Op mijn 18e ging ik in de bouw aan de slag als metser. Op mijn 22e gooide ik het over een andere boeg. Ik haalde mijn bachelor Vastgoed in Hogeschool Odisee Aalst. In 2016 begon ik bij vastgoedmakelaar Dries Leemans. Ik ben de verantwoordelijke voor immobiliënkantoor Leemans in Groot-Bijgaarden. We zijn met vijf medewerkers en hebben ook kantoren in Wolvenstem, Ninove en Asse.'

Stadsvlucht

De zaken in de immobiliënsector in de Rand gaan heel goed. 'Mede door corona is de vraag naar vastgoed enorm gestegen. Mensen hebben blijkaar schrik om met lege handen achter te blijven. Zo is er enorm veel vraag naar woningen met een tuin of appartementen met een ruim terras. Daarnaast brengt geld op een bank zo goed als niets op en investeren steeds meer mensen in vastgoed.'

'Bovendien heb je de stadsvlucht vanuit Brussel. Dat maakt ook dat 70 tot 80% van mijn klanten Franstalig zijn. De druk op de woningmarkt in de Vlaamse Rand was al hoog voor corona, maar is nu echt aan het *boomen*. Dat is zo in alle gemeenten rond de Ring. Van zodra er een verbinding is met het openbaar vervoer of een op- en afrit naar de Ring, dan stijgt de vraag naar vastgoed. De druk van de stadsvlucht is voelbaar tot in Oost-Vlaanderen. Laatst had ik een huis te koop en kreeg ik meteen zestig telefoons voor één woning. Dat is enorm. Dat maakt de job plezant, maar het brengt ook drukte en stress met zich mee.'

Tien procent boven vraagprijs

'We zitten in een situatie waarbij de woningprijzen door de enorme vraag stijgen, terwijl het aanbod te klein is. Dat komt mede door de betonstop en het feit dat al veel ruimte is volgebouwd. Klanten bieden zelfs tot 10% boven de vraagprijs, die al behoorlijk hoog is. Een mooie viergevelwoning met een tuintje haalt vlot 450.000 euro en daar komen nog registratie- en notariskosten bij. Wie geen financiële hulp krijgt, heeft het moeilijk om in de regio een eigen huis of appartement te kopen. Daar komt nog bij dat banken steeds moeilijker doen bij het toestaan van een lening. Op de tien verkopen zijn er toch twee à drie weigeringen door de bank. Daarom screenen wij nu meer op voorhand. We gaan met klanten een gesprek aan ter voorbereiding van een bod en maken hen erop attent dat hun droomhuis misschien toch te hoog gegrepen is. Dat is geen prettige boodschap.'

Rust aan een steenweg

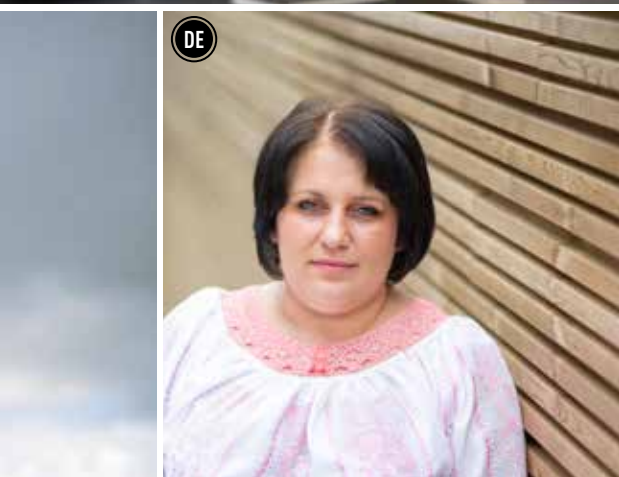
In zijn vrije tijd maakt Declerck zijn hoofd leeg door te sporten. 'Hoewel ik aan een steenweg woon, geniet ik er toch van de rust omdat mijn tuin achter mijn bel-etage-woning ligt. Na een drukke dag heb ik die rust nodig. Om mijn hoofd leeg te maken, ga ik fitnessen of fietsen met vrienden. Zo kan ik afstand nemen en mijn gedachten de vrije loop laten gaan. Wanneer ik me aan het voorbereiden ben op een triatlon, stel ik mij een duidelijk doel. Dat lukt het best voor mij. Ik ben een *happy single*. Ik heb genoeg bezigheden om me niet eenzaam te voelen.'

TEKST Joris Herpol • FOTO Filip Claessens

10 Van mens naar dier

Sigrid Van Laere uit Ossel was verpleegster op de afdeling oncologie van het UZ Brussel toen ze besloot om dierenarts te worden. 'De baan van verpleegster is een prima leerschool om een goede dierenarts te worden.'

DE

32 Geven is leven

Haar eerste kennismaking met ons land waren pralines, maar met de jaren is Mihaela Chelba haar leven in België steeds meer gaan waarderen. 'Dat neemt niet weg dat ik me naast Belg ook nog steeds Roemeense voel.'

06 VANASSETOTZAVENTEM

12 OPVERKENNING

13 MIJNGEDACHT

14 LEVENSKUNST

19 BOUWWERK

21 VERGETEN RECEPTEN

EN OOK

18 **En toen ging het licht uit**
Ilse Hellinckx over burn-out

20 **Het nieuwe winkelen**
Een kwarteeuw boerenmarkten

26 **Toekomstforum formuleert**
Over zorg en welzijn, en ruimtelijke ordening

AGENDA

OKTOBER
2021

© DANNY WILLEMS

Uit IN DE RAND

25 Duet tussen piano en dans

In de voorstelling *Piano Works Debussy* speelt de dans van Lisbeth Gruwez voortdurend in op het pianospel van Claire Chevallier. 'Hoewel Lisbeth meestal in mijn rug danst, voelen we elkaar zeer goed aan.'

Nieuw leven voor huis van Teirlinck

Volgende maand heeft Beersel er een cultuurparel bij. Dan opent het Huis van Herman Teirlinck opnieuw de deuren. 'Nu de restauratie achter de rug is, wordt dit een nieuw cultureel ijkpunt. Een ontmoetingsplek voor schrijvers, artiesten, lezers en wandelaars met een waaier aan activiteiten', klinkt het bij initiatiefnemers Hugo De Greef en Sigrid Bousset.

TEKST Tina Denayer • FOTO Filip Claessens

Wat voorafging

'Ik heb het voorrecht een dak te bewonen dat op de hoogste Beerselse kim het dal overblijkt. Ik doe mijn dagelijkse wandeling langs de goddank nog woeste oevers. De Zenne spreekt me telkens aan met dezelfde kracht als ze Bruegel heeft aangesproken', schreef Herman Teirlinck ooit over zijn huis met schrijversteras en romantische tuin op de Uwenberg in Beersel. Teirlinck woonde er van 1936 tot aan zijn dood in 1967. Zijn vriend en bekende art-nouveau-architect Henry Van de Velde zou Teirlinck hebben geadviseerd bij het ontwerp van de woning en de inrichting.

In 1979 kocht de gemeente Beersel het huis. Beeldend kunstenaar Kris Van Hemelrijck kreeg de opdracht om er een museum in te richten. 'Een deel van het huis werd gewijd aan het werk en leven van Teirlinck', vertelt Van Hemelrijck. 'Om

het project leefbaar te houden, stelde ik aan het gemeentebestuur voor om er ook een exoruimte van te maken. Zo kon ik onder meer werken van James Ensor en Rik Wouters naar Beersel halen.'

In 2014 werden het huis van Herman Teirlinck en de tuin beschermd. In 2017 besliste de gemeente Beersel plots om het te verkopen. 'Dat kwam als een onaangename verrassing', zegt Van Hemelrijck, die een paar jaar eerder met pensioen ging. 'Ik hield mijn hart vast voor de onzekere toekomst die de site tegemoet ging.' Die vrees bleek gelukkig onterecht.

Hugo De Greef uit Vlezenbeek, oud-directeur van het Brusselse Kaaithheater, wist de West-Vlaamse ondernemer en cultuurliefhebber Gino Coorevits te overtuigen om het huis te kopen. Coorevits gaf de woning voor 35 jaar in erfpacht aan de nieuwe vzw het Huis van Herman Teir-

linck. 'In november 2017 kregen we de sleutels van het huis en konden we beginnen met de realisatie van onze droom', zegt cultureel manager Sigrid Bousset. Bousset, oud-directeur van het internationale literatuurhuis Passa Porta, groeide op in Beersel. Samen met Hugo De Greef is ze de drijvende kracht achter het nieuwe project rond het Huis van Herman Teirlinck.

De restauratie

'Van bij de start was het onze ambitie om het huis grondig te restaureren', vertelt Bousset. 'Dat was alleen mogelijk als we het statuut van open erfgoed kregen en de bijbehorende erfgoedpremie. Die werden toegekend in 2019. Dankzij een extra investering van eigenaar Coorevits, kregen we het nodige geld voor de restauratie bij mekaar.' Amper twee jaar na de aankoop van het huis konden de werken beginnen. De volledige binnen- en buitenkant werden opgeknapt in lijn met de originele plannen. 'Vloeren, ramen, deuren, alles is gerestaureerd', vertelt De Greef. 'De gevel, tot voor kort in het babyroze, is opnieuw wit, de oorspronkelijke kleur. Het herstel en de heraanleg van de tuin met daarin het prachtige schrijversteras is in handen van Natuurpunt.'

De volledige restauratie van het huis, die in totaal 365.000 euro kostte, is intussen achter de rug. 'Om ons culturele programma alle kansen te kunnen geven en onze bezoekers goed te kunnen ontvangen, hebben we beslist om ook een nieuwbouw te realiseren aan het huis, op de plek waar de garage stond, die niet meer origineel was', vult Bousset aan. 'Ook die nieuwe publieksruimte is zo goed als klaar. De Vlaamse overheid en de provincie Vlaams-Brabant zorgen hoofdzakelijk voor de financiering van de 280.000 euro van de nieuwbouw.'

De plannen

Vanaf 13 november is het publiek welkom in het vernieuwde huis van Herman Teirlinck. 'We vieren dat met gepaste luister', zegt De Greef. 'We hebben een gevarieerd programma uitgewerkt. Acteurs als Jan Declair en Josse De Pauw lezen hun favoriete verhalen uit de werken van Teirlinck en enkele van zijn tijdgenoten. Hedendaagse auteurs als Jeroen Olyslaegers en Delphine Lecompte brengen nieuwe teksten waarvoor ze zich lieten inspireren door Teirlinck. We tonen een gloednieuwe documentaire film over Teirlinck, in onze opdracht gerealiseerd door Guido De Bruyn, en je kan op ontdekking in de tuin en het huis.'

De opening op 13 november geeft meteen ook een voorsmaakje van het culturele programma dat het Huis van Herman Teirlinck de komende jaren wil realiseren. 'We werken rond drie pijlers', legt Bousset uit. 'Het huis blijft een museum over het

Wie was Herman Teirlinck?

'Een leven van Proteus of Twaalf Ambachten en Dertien Overwinningen', zo omschreef auteur August Vermeylen de carrière van zijn collega Herman Teirlinck. Teirlinck, geboren in 1879 in Sint-Jans-Molenbeek en gestorven in Beersel in 1967, was romanschrijver, dichter, oprichter van literaire tijdschriften, toneelschrijver, beeldend kunstenaar, boekbandontwerper, directeur van een meubelfabriek en raadshere van drie koningen. 'Herman Teirlinck was een van de meest veelzijdige culturele figuren uit de vorige eeuw', zegt Hugo De Greef. 'Hij

inspireerde in zijn tijd tal van schrijvers, dramaturgen en acteurs. En dat doet hij trouwens nog altijd.' Zijn bekendste romans, *Maria Speermalie* en *Zelfportret of Het Galgemaal*, schreef Teirlinck in zijn geliefde huis op de Uwenberg in Beersel. Teirlinck was ook de man die de beruchte Mijolclub in het leven riep. Tot de club behoorde de crème de la crème van de Vlaamse literaire wereld. De Mijolclub was kind aan huis in café De Drie Fonteynen aan de kerk in Beersel, waar Teirlinck en zijn clubleden de geuze rijkelijk lieten vloeien.

leven en werk van Herman Teirlinck. Een paar van Teirlincks meubels waaronder zijn bureau, boekenkast en salon, die jarenlang in het Letterenhuis in Antwerpen stonden, worden teruggezet. Je zal hier ook informatie vinden over de streek en de wandelingen en fietstochten in de buurt.

De tweede pijler in de werking van het Huis van Herman Teirlinck is de residentieplek voor kunstenaars. 'Schrijvers uit binnen- en buitenland zullen hier een tijdje kunnen komen wonen en werken in de ruime studio die we op de verdieping hebben ingericht. Op die manier willen we kunstenaars de kans geven om, net als Teirlinck zelf, inspiratie op te doen op deze prachtige plek', vertelt Bousset. Het hele jaar door zullen er ook culturele activiteiten in en rond het huis zijn. 'Denk maar aan literaire avonden of concerten en expo's, maar ook culturele activiteiten in de brede zin van het woord', zegt De Greef.

'We vinden het belangrijk om de drempel van het huis zo laag mogelijk te houden. Dit moet een plek worden waar mensen mekaar ontmoeten, bij een stukje taart en een kop koffie of een goede geuze. Omdat we het statuut hebben van open erfgoed is het huis minstens vijftig dagen per jaar open voor het publiek, dus kansen genoeg om het te komen ontdekken.' De vzw wil ook de jonge generatie bij het Huis van Herman Teirlinck betrekken. 'Dat doen we al van bij de start met het project De Wondere Pluim, een schrijfproject voor kinderen van de lagere school waarvoor we samenwerken met basisscholen uit Beersel, Linkebeek, Drogenbos en Sint-Pieters-Leeuw. Bedrijven zullen het huis kunnen huren voor bijvoorbeeld vergaderingen of teamdagen in een rustige omgeving.'

De inrichting

Nu de restauratie en de nieuwbouw een feit zijn, moet alleen nog de eigenlijke inrichting van het huis gebeuren. En daar wringt het schoentje nog enigszins. 'Om al onze plannen te ontvouwen, hebben we nog heel wat materiaal nodig', zegt De Greef. 'Verlichting, stoelen, een beeld- en geluidsinstallatie, gordijnen, een ingerichte keuken,... Dat kost een pak geld. Geld dat van giften moet komen. We zijn dus nog op zoek naar gulle schenkers. Sinds kort krijgen we de steun van de Koning Boudewijnstichting, waardoor giften vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar zijn. Wie minstens 250 euro schenkt, krijgt een permanente vermelding in het huis. Zo hopen we nog een mooie som bij elkaar te krijgen om het huis helemaal af te kunnen maken. Als dat lukt, dan is dit verhaal nog mooier geworden dan in onze wildste dromen.'

Sigrid Bousset en Hugo De Greef

EN New lease of life for Teirlinck House

Herman Teirlinck House is set to open its doors again on 13 November. Now that the renovation work is completed, the venue is on track to becoming a new cultural focal point. A meeting place for writers, artists, readers and walking enthusiasts and offering a wide range of activities', say those who initiated the process, Hugo De Greef and Sigrid Bousset. 'The opening will offer a well-rounded programme featuring actors such as Jan Declair and Josse De Pauw reading their favourite stories from the works of Teirlinck and some of his contemporaries. Present-day authors such as Jeroen Olyslaegers and Delphine Lecompte will present new works which were inspired by Teirlinck.' The writer Herman Teirlinck lived in the house, located along Uwenberg in Beersel, until his death in 1967. It was then used as a museum, and after being sold by the local authority and undergoing a major refurbishment, it will once again be open to all kinds of cultural activities.

Vleermuizen in mysterieuze kelder

VILVOORDE Voortaan kunnen vleermuizen overwinteren in de kelder van het park Drie Fonteinen. Het Regionaal Landschap Brabantse Kouters, de provincie, het Agentschap Natuur en Bos en de stad Vilvoorde maakten de voorbije twee jaar werk van de restauratie en herbestemming van de mysterieuze kelder. 'In de zomer van 2019 werd de ingang vrijgemaakt', vertelt Patrick Endels van het Regionaal Landschap. 'We waren verrast door de grootte van het gebouw. Ooit telde het zelfs drie ondergrondse verdiepingen. We hebben lang gedacht dat de ondergrondse ruimte gediend heeft als ijskelder voor een van de kastelen op het domein,

maar na onderzoek blijkt dat toch niet het geval. Welke functie de kelder dan wel had, blijft een mysterie.' Nu de restauratie achter de rug is, hebben vleermuizen er een overwinteringsplek bij. De dieren gaan van oktober tot april, wanneer er voedselschaarste is, in winterslaap. 'Vleermuizen hebben het niet gemakkelijk omdat hun leefgebied verkleint en veel van hun overwinteringsplaatsen verdwijnen. In de geres- taureerde kelder hebben ze een donkere ruimte met een stabiele temperatuur en luchtvochtigheid. Dat is precies wat ze nodig hebben voor hun winterslaap', zegt Bart Nevens (N-VA), gedeputeerde voor Leefmilieu. • TD

Nieuwe fietsinfrastructuur

HOEILAART/OVERIJSE Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters (Open VLD) investeert de komende jaren 100 miljoen euro in de fietsinfrastructuur in het oostelijke deel van de Vlaamse Rand. 'In totaal gaat het over 45 km extra fietspaden, onder meer in Hoeilaart en Overijse', legt Peeters uit. 'Denk bijvoorbeeld aan de fietsvriendelijke herinrichting van het centrum van Jezus-Eik, een fietsersbrug over de E411 en het ecorecreaduct De Priorij in Hoeilaart. Met al die nieuwe projecten willen we nog meer mensen overtuigen om met de fiets naar het werk, de school en de winkel te gaan.' Vandaag wordt de fiets slechts in 14% van deze verplaatsingen gebruikt. Tegen 2025 wil de Vlaamse Regering dat percentage opkrikken tot 20%. 'De werken aan de Ring, waarbij heel wat investeringen naar fietsinfrastructuur gaan, moeten daar ook een belangrijke bijdrage voor leveren.' • TD

Nieuwe trajectcontroles

HALLE-VILVOORDE Vlaams minister van Mobiliteit Lydia Peeters (Open VLD) wil werk maken van 161 nieuwe trajectcontroles langs Vlaamse snelwegen en gewestwegen, bovenop de bestaande 238. Minister Peeters: 'Het effect van trajectcontroles op de verkeersveiligheid is bewezen. Ter hoogte van trajectcontroles daalt het aantal snelheidsovertredingen met zo'n 78%. Onderzoek toont aan dat het aantal ongevallen ter hoogte van een trajectcontrole daalt met 15 tot 30%. Vooral voor ernstige ongevallen merken we dat effect.' Jammer genoeg zullen amper drie nieuwe trajectcontroles in Halle-Vilvoorde worden geïnstalleerd: langs de Ring in Drogenbos, op de A12 in Grimbergen en op de N495 in Herne. 'Dat is te weinig', vindt Peter Van Rompuy (CD&V), Vlaams parlements- lid uit Beersel. 'Ik mis ambitie voor onze hele provincie.' Gemeenten kunnen ook op eigen initiatief trajectcontroles invoeren. Zo installeert de gemeente Sint-Pieters-Leeuw er bijvoorbeeld acht nieuwe in de loop van volgend jaar. • TD

Maand van de Lambiek

DILBEEK/BEERSEL/SINT-PIETERS-LEEUV Nog tot 17 oktober organiseert Toerisme Vlaams-Brabant de eerste *Maand van de Lambiek*. Tijdens themaweek-ends kan je fiets- en wandeltochten maken langs lambiekbrouwerijen, stekerijen en typische volkscafés in onder meer Dilbeek, Beersel en Sint-Pieters-Leeuw. 'De champagne van bieren is onlosmakelijk verbonden met het landschap en de keuken van het Pajottenland en de Zennevallei', zegt Gunther Copens (N-VA), gedeputeerde voor Toerisme. 'Met de

Maand van de Lambiek willen we het grote publiek de smaak van het bier te pakken laten krijgen en hen een unieke toeristische bierbeleving aanbieden.' - TD

i Tijdens het weekend van 2 en 3 oktober is het thema Culinair, op 9 en 10 oktober is het Lambiek en Landbouw en op 16 en 17 oktober Lambiek wandelen. Meer informatie over de Maand van de Lambiek vind je op www.toerismevlaamsbrabant.be

Pelgrimstocht om Parkinson te stoppen

WEMMEL Als alles goed gaat, rondt Dirk Vandervelden uit Wemmel begin oktober zijn fietstocht af naar het befaamde Santiago de Compostella. Vandervelden vertrok op 10 september vanuit Doornik. Met zijn *Santiago Stop Parkinson Ride* wil hij 5.000 euro ophalen voor de vzw Stop Parkinson, die onderzoek financiert naar de ziekte. 'Jammer genoeg gebeurt er te weinig onderzoek naar de hersenziekte', vindt Vandervelden. 'En dat terwijl er in België 40.000 mensen aan de ziekte lijden; 15% van hen is jonger dan 45 jaar.' Zijn fietstocht leidt Vandervelden door Frankrijk via de Atlantische kust naar de Pyreneeën, richting Compostella. 'Ik verwacht er heel wat boeiende mensen, maar ook mezelf, tegen te komen', zei hij bij zijn vertrek. 'Het is en blijft een pelgrimstocht, die hopelijk heel wat boeiende verhalen en inzichten met zich mee zal brengen.' - TD

i De actie van Dirk Vandervelden steunen kan door geld te storten op het rekeningnummer BE84 0689 4046 6759 met de mededeling 'Compostella Santiago 2021'. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar.

De afbraakwerken van de voormalige kartonfabriek Catala in **Drogenbos** zijn gestart. De site van 18 ha wordt omgevormd tot een nieuwe bedrijven-campus. • Er komt geen asielcentrum in **Machelen**, zo bevestigt Fedasil. • Eén hectare landbouwgrond kost in Vlaams-Brabant voor het eerst meer dan 50.000 euro, een prijsstijging van 40% in de afgelopen vijf jaar. • Buurtbewoners in **Asse** protesteren tegen de komst van 64 appartementen aan het station. • Met een nieuwe parking in de Koldamstraat en een kiss-and-ride zone hoopt **Hoeilaart** dat de verkeersdrukke in de schoolomgeving zal afnemen. • Vrijwilligers van de Sint-Jozefsschool uit **Wemmel**, het Prinsenhof uit **Grimbergen**, de Sint-Jozefsschool uit **Strombeek-Bever** en de Sinte-Maartenschool uit **Meise** hebben twee vrachtwagens met schoolmateriaal ingezameld en afgeleverd aan drie door de overstromingen zwaar getroffen schooltjes in Angleur en Kinkempois. • De kerktoeren van **Terlanen** heeft weer een windhaan. Het is het sluitstuk van de restauratiewerken aan de kerk. • **Tervuren** stelde een schoolvervoerplan op voor elke basisschool in het centrum. 38 maatregelen moeten de veiligheid aan de scholen verbeteren. • Voetbalclub KV **Tervuren-Duisburg** verhuist voor de thuiswedstrijden naar zijn tweede terrein in Duisburg. • Brussels Airport en Skeyes testen het gebruik van drones uit om vogels op een veilige afstand van het vliegverkeer te houden. • De brandweerzone Vlaams-Brabant West is op zoek naar veertig brandweervrijwilligers voor de negen brandweerzones. • De aanleg van een nieuwe fietsbrug over de Haachtsesteenweg in Steenokkerzeel

moet ervoor zorgen dat het centrum van **Vilvoorde** beter wordt verbonden met Brucargo. • De tweede Taalspeelweek voor kinderen met een taalachterstand in **Strombeek-Bever** was met bijna 100 kinderen een succes. • In **Wemmel** is de nieuwe bibliotheek in gebruik genomen. • De interlokale vereniging **Dilbeek, Asse** en **Wemmel** (ILV DAW) organiseert een digitale Jobdate. Van maandag 18 tot vrijdag 22 oktober kunnen werkzoekenden online in contact komen met een twintigtal werkgevers uit diverse sectoren. • In **Meise** komt er een andere meerderheid aan de macht. De N-VA met de burgemeester blijft op post, maar ruilt Samen Anders en Pro Meise in voor oppositiepartij LB+, die drie schepenen levert. • In **Sint-Pieters-Leeuw** is de belevingstuin van LDC Meander en WZC Zilverlinde officieel geopend. • Drie gehuurde klascontainers moeten het stijgende leerlingenaantal in het Onze-Lieve-Vrouwinstituut in **Sint-Genesius-Rode** opvangen. • De 90-jarige priester Vital Orolé mag zich ereburger van **Diegem** noemen. Hij is al 65 jaar actief en zou daarmee de langst zittende priester in Vlaanderen zijn. • In **Beersele** heeft de gemeente een rouwregister geopend voor René Onkelinx die op 74-jarige leeftijd overleden is. Hij was actief in heel wat verenigingen en voorzitter van de cultuurraad en de Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking. • Omdat het bestaande containerpark in Groot-Bijgaarden verouderd is, wil **Dilbeek** het verplaatsen naar een stuk landbouwgrond langs de Kuiperweg, maar daar zijn buurtbewoners tegen. • Het Provinciaal Instituut voor Vorming en Opleiding (PIVO) in **Relegem** opent een nieuwe schietstand en een horecapunt voor cursisten en andere gebruikers van de site. • JH

Jan Dierickx (96) woont al meer dan 60 jaar in de Deschuyffeleerdreef.

Rand-DNA

WEMMEL Wil je meer te weten komen over het DNA van de Rand? Luister dan naar de podcast Rand-DNA Deschuyffeleerdreef Wemmel, die podcastmakers Evelien Dockx en Veerle Weeck in opdracht van RandKrant maakten. 'We wilden te weten komen of er zoiets bestaat als een Randbewoner, of je een definitie kan plakken op wie hier woont. Noem het een soort zoektocht naar een Rand-DNA', vertelt Weeck. 'De Joseph Deschuyffeleerdreef is een wijk uit de jaren 60 zoals er nog heel wat zijn in de Vlaamse Rand. We hebben met zeven inwoners gepraat, 'oude' en 'nieuwe'. Zij vertellen over hun leven in de buurt, over wat was en is. Zo krijg je een mooi beeld van de wijk, de mensen die er wonen en hoe de verhoudingen tussen hen in mekaar zitten. Ook wie in een andere, soortgelijke wijk woont, kan zich erin herkennen.' • TD

i Op zondag 10 oktober kan je de podcast tussen 14 en 16 uur live komen beluisteren in de wijk. Vooraf inschrijven is verplicht en kan tot zondag 3 oktober via www.randkrant.be/luistermoment-podcast-rand-dna. Vanaf 11 oktober is de podcast Rand-DNA beschikbaar op je favoriete podcastapps.

Kleine Beek wordt heringericht

ZAVENTEM De zone rond de bufferbekkens langs de Kleine Beek in Nossegem wordt heringericht. 'Dat is nodig omdat de Kleine Beek stroomafwaarts meermaals buiten haar oevers trad zonder dat het gemeentelijk bufferbekken volledig gevuld raakte. Daarom willen we de infrastructuur verbeteren', zegt Bart Dewandeleer (CD&V), schepen van Ruimtelijke Ordening in Zaventem. 'We gaan het bufferbekken verdiepen en de huidige verharding in grasdallen verwijderen.' Ook de provincie Vlaams-Brabant, beheerder van de Kleine Beek, werkt mee aan het project. 'Om het gemeentelijk bufferbekken beter te laten functioneren, willen we de Kleine Beek terug laten meanderen en door het bekken laten stromen', zegt Bart Nevens (N-VA), gedeputeerde voor Waterlopen. 'Daarom zullen we een gedeelte van de huidige bedding dempen.' Er wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook een nieuwe recreatieve verbinding voor wandelaars te maken. Een deel van het verharde wandelpad wordt uitgeboken. Door de bufferbekkens komt een vlonderpad. De werken starten in de zomer van volgend jaar. • TD

Nooit eerder getoonde werken van de fauvisten

In het begin van de vorige eeuw zetten de Brabantse fauvisten met hun heel eigen schilderstijl Linkebeek en omstreken op de wereldkaart. Vandaag doet curator Peter Vanruysseveldt dat opnieuw met een indrukwekkende expo die meer dan 132 nooit eerder geziene fauvistische werken telt. Zowel van grote als van kleine meesters.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Wat maakt de expo Rondom het Brabants fauvisme zo bijzonder?

Vanruysseveldt: 'De werken die we tonen, werden nooit eerder tentoongesteld. Ze zijn het resultaat van een selectieproces dat we een paar jaar geleden startten, nadat we een oproep plaatsten om fauvistische werken voor onze expo in bruikleen te geven. We kregen heel veel respons. Het gaf me de kans om allerlei pareltjes te selecteren uit heel wat private collecties. Dat we vandaag niet alleen bekende namen zoals Rik Wouters, Ferdinand Schirren, Jean Brusselmans,... maar ook minder bekende zoals Maurice Meynaert en Gaston De Beer in de kijker plaatsen, geeft me veel voldoening. Want ook bij de minder grote namen zitten prachtige stukken die vandaag niet de erkenning krijgen die ze verdienen.'

Waar komt de term 'fauvisme' vandaan?

Vanruysseveldt: 'Toen het fauvisme opkwam begin 20e eeuw was er een Franse kunstcriticus die hen 'des fauves' noemde. Letterlijk vertaald: 'wilde dieren'. Hun manier van schilderen contrasteerde heel erg met wat de impressionisten in die tijd deden. Typisch voor fauvistische werken zijn hun zuivere, contrasterende kleuren in grote vlakken. Iets heel anders dan de kleine keurstipjes en subtielere kleuren die de impressionisten gebruikten. Wat de fauvisten deden,

ging in tegen de heersende normen van toen. En hoewel het fauvisme maar enkele jaren een opmars kende, heeft het de weg vrijgemaakt voor stromingen zoals het latere expressionisme en vooral de abstracte schilderkunst.'

Vanwaar de link met Linkebeek?

Vanruysseveldt: 'Dat Linkebeek het centrum van de Brabantse fauvisten vormde, is niet toevallig. Er was uiteraard het mooie, glooiende landschap dat de verbeelding van kunstenaars aansprak en nog steeds aanspreekt. Maar er was ook de bijzondere figuur van François Van Haelen, brouwer en man met een groot hart voor kunstenaars. In zijn brouwerij organiseerde hij regelmatig feesten waar artiesten samenkwamen om elkaar te inspireren. Hij was een echte mecenas die zelf ook heel wat kunstwerken kocht. Zijn financiële ondersteuning heeft ongetwijfeld meerdere kunstenaars geholpen om door te blijven gaan met hun kunst.'

De expo loopt op drie locaties in Linkebeek.

Vanruysseveldt: 'Inderdaad. Ook dat maakt de expo bijzonder. 'Rondom het Brabants fauvisme' is het resultaat van een mooie samenwerking tussen de drie cultuurhuizen in Linkebeek. Op elke locatie leer je een ander facet van het fauvisme kennen. In GC de Moelie worden werken

op papier en schilderijen over Linkebeek in de jaren 1900-1950 getoond. In Hoeve 't Holleken kan je grafisch werk zien, in Huize Lismonde fauvistische schilderijen. Niet onbelangrijk is dat de drie locaties een historisch karakter hebben: een oude school (GC de Moelie), een authentieke hoeve (Holleken), een 19e eeuws herenhuis in een prachtig park (Huize Lismonde). Alleen dat maakt een bezoek aan de drie locaties de moeite.'

Wat betekent de expo voor jou persoonlijk?

'Dat we zoveel mooie werken voor de eerste keer met het publiek kunnen delen, vind ik uniek. Net zoals de constructieve samenwerking tussen onze drie culturele centra. Knap toch dat we honderd jaar later nog steeds met fauvistische kunst grenzen kunnen verleggen.'

23 OKT T.E.M. 7 NOV

Rondom het Brabants Fauvisme

Linkebeek, GC de Moelie,
Huize Lismonde & Hoeve Holleken

i Op zondag 31 oktober vinden er om 18 uur in Hoeve 't Holleken twee conferenties plaats: Le fauvisme brabançon door Serge Goyens de Heusch (Fr) en François Van Haelen: brouwer-mecenas door Peter Vanruysseveldt (Nl). Op zondag 7 november is er om 18 uur een afsluitend concert in Huize Lismonde.

Verpleegster wordt dierenarts

Van mens

Met hart en ziel werkte ze als verpleegster op de afdeling oncologie van het UZ Brussel. Toch besloot Sigrid Van Laere om arts te worden. Dierenarts. 'De baan van verpleegster is een prima leerschool om een goede dierenarts te worden.'

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

Ossel bij Merchtem. Het landleven op zijn best. In een mooie, gerenoveerde woning met een grote tuin vind je de praktijk van dierenarts Sigrid Van Laere (40). 'Een droom die uitgekomen is', zegt Van Laere. 'Toen ik opperde om een carrièreswitch te maken en dierenarts te worden, kreeg ik meteen de steun van mijn partner. Waarom niet?, zei hij. Daarna ging het over de locatie en zei hij: Waarom niet gewoon thuis? En ja, waarom niet? Hier is zeker geen overaanbod aan dierenartsen.'

'Voor ik me hier vestigde, ben ik me wel even gaan voorstellen aan de dierenartsen in Merchtem. We zijn eerder collega's dan concurrenten, het contact verloopt heel goed. Da's fijn, want het is een intensieve baan. Je voelt je natuurlijk verantwoordelijk voor je dieren en dan is het fijn dat je op collega's kan vertrouwen, bijvoorbeeld wanneer je op vakantie bent of met vragen zit.'

Drukke dagen

Het is druk in de praktijk. Van Laere is bezig met de tanden van een hond schoon te maken en werkt snel en geconcentreerd verder. Het beest ligt er verbazingwekkend rustig bij. Zelf heeft ze twee honden. Tel daar nog twee kleine kinderen bij, een zoon van drie en een dochter van één, en je begrijpt dat het behoorlijk druk is ten huize Van Laere.

'Tja, soms is het een beetje veel samen. Het lijkt wel eens een *mission impossible*. Dat komt ervan als je opnieuw aan het studeren slaat, dan

FR Les animaux et leurs propriétaires

Alors qu'elle travaillait comme infirmière dans le service d'oncologie de l'UZ Brussel, Sigrid Van Laere a commencé ses études pour devenir vétérinaire. 'Six ans avec des livres et des cours sur mes genoux, en même temps que mon travail et des examens de rattrapage. Ce n'était pas évident.' La période passée dans le service d'oncologie l'a aidée par la suite dans sa carrière. 'C'est un service difficile, mais il vous rend plus fort. Cela peut paraître étrange, mais ça a fait de moi une meilleure

vétérinaire. Avec plus d'empathie pour les animaux et leurs propriétaires.' Le temps passé en tant qu'infirmière a été précieux, car elle a appris à évaluer les situations, à penser de manière à résoudre les problèmes et à bien réagir dans des situations stressantes. Avec son cabinet, ses deux jeunes enfants et ses chiens, Van Laere a toujours des journées bien remplies. 'Ma foi, il m'arrive parfois de penser que c'est trop, un peu comme une mission impossible.'

naar dier

worden andere dingen even *on hold* gezet. Zo ben ik relatief laat mama geworden. Je kan niet alles tegelijk. (lacht) Maar ik heb zeker geen spijt van hoe het gelopen is.' Daarmee bedoelt ze haar late roeping. In 2005 begon ze aan haar studies voor dierenarts, terwijl ze als verpleegster op de afdeling oncologie van het UZ Brussel werkte. Werken en studeren tegelijk, da's niet evident. Waarom deze beslissing?

'De liefde voor dieren had ik al veel langer. Op mijn 18e ging ik, vers van de middelbare school, voor dierenarts studeren. Dat eerste jaar dieren-geneeskunde, of beter gezegd de unief, viel me dik tegen. Ik was er eigenlijk nog niet klaar voor, had geen goede studiemethode, niet de nodige maturiteit. Ik had herexamens, maar die tweede zit heb ik niet meegedaan. Ik ben overgeschakeld naar de studies voor verpleegkundige. Door die verpleegopleiding ben ik vlotjes doorgefietst. Ik deed het graag en het ging me allemaal relatief makkelijk af. Ik begon te werken op de afdeling oncologie van het UZ Brussel. Dat was een bewuste keuze. Ik had er stage gelopen en had een jonge neef die aan kanker overleed. Dat was confronterend. Daardoor kijk je anders tegen de dingen aan. En daardoor verwierf ik ook de nodige maturiteit.'

'Ik vond het boeiend om te leren hoe bepaalde ziekteprocessen verlopen. Ik mocht assisteren bij bepaalde ingrepen en voelde dat die technische kant van de geneeskunde me ook wel lag. Maar... ondertussen bleef de liefde voor dieren broeden. Misschien heb ik mijn studies dierengeneeskunde toch te snel opgegeven? Wat als ik toch nog zou proberen om dierenarts te worden? Maar werken en studeren, is dat wel haalbaar? Mijn toenmalige vriend, die voor arts studeerde, stimuleerde mij om ervoor te gaan. Mijn entourage steunde en hielp mij ontzettend veel, en mijn diensthoofd op het UZ had veel begrip voor mijn keuze. Mijn werkrooster, met nachtwachten en vrije dagen, was een voordeel. Maar het was wel loodzwaar. Zes jaar met boeken en cursussen op de schoot in combinatie met mijn baan en herexamens. Heel pittig. Een echt studentenleven heb ik niet gekend, ik heb nooit op kot

gezet. Zware jaren die uiteindelijk ook mijn relatie kostte. Na zes jaar studeerde ik in 2011 aan de UGent af als dierenarts.'

Oncologie als leerschool

What doesn't kill you, makes you stronger, wordt wel eens gezegd. Zo heeft Van Laere de periode op de afdeling oncologie ervaren. 'Een zware afdeling, maar het maakt je sterker. Misschien klinkt het wat raar, maar het heeft van mij een betere dierenarts gemaakt. Met meer empathie voor de dieren en hun baasjes. Want er zijn behoorlijk wat overeenkomsten. Als je slecht nieuws moet brengen bijvoorbeeld. Hoe je dat kan doen met de nodige empathie én duidelijkheid? Zonder de periode in het UZ had ik die inzichten niet gehad.'

'Tijdens mijn studie merkte ik dat mijn verpleegcarrière niet alleen nadelen had. Zo gingen al die benamingen bij anatomie er

'Mijn periode als verpleegster op de zware afdeling van oncologie heeft van mij een betere dierenarts gemaakt.'

veel vlotter in. Een aantal technieken kende ik al, dat maakte me relaxter bij het werken met dieren. Soms zit het in de kleine kneepjes. Die leer je niet op school. Die voorkennis maakte het allemaal wat makkelijker. Als verpleegkundige leerde ik probleemoplossend te denken. Of om rustig te blijven bij een reanimatie of in hectische situaties. Naast de nodige boekewijsheid draait het vaak om gezond verstand waarop je moet durven te vertrouwen. En het helpt ook om te relativiseren als er eens iets niet zo vlot loopt. Ik merk ook dat het mij helpt om situaties goed te beoordelen.'

'Therapeutische hardnekkigheid waarbij je een dier laat afzien voor een paar dagen extra? Als ik een dier op een humane manier kan laten inslapen, zodat het niet hoeft te lijden, dan lijkt me dat de betere optie en zal ik ook mijn best

doen om dat aan het baasje uit te leggen. Maar uiteindelijk beslist het baasje.'

'Afscheid moeten nemen van een dier is zwaar. Dat proces begeleiden, is een taak van de dierenarts. De dood is definitief, daar is *no way back*. Ik kan me niet voorstellen dat ik daarvoor verantwoordelijk zou zijn bij een mens. Daarvoor ben ik niet stressbestendig genoeg. Misschien ligt daar wel het verschil met de humane geneeskunde? Bij euthanasie ligt er een gigantische verantwoordelijkheid op de schouders van de arts. Die overweging moeten maken, is onnoemelijk zwaar. Misschien dat ik daarom het beroep van dierenarts het mooiste van alle werelden vind? Daar komt alles wat me boeit samen: de liefde voor dieren, de passie voor geneeskunde, wetenschap, biologie, techniek.'

Gelukkige dieren, gelukkige arts

Toch begon Van Laere na haar afstuderen niet meteen met haar praktijk als dierenarts. Eerst gaf ze nog les aan de faculteit geneeskunde van de universiteit Brussel. 'Ik gaf er les in proefdierkunde en was hoofd van het animalarium, waar dieren – vooral ratten en muizen – worden gehouden voor onderzoek. Een mooie job waarvan ik veel heb geleerd, maar de academische omgeving was niets voor mij. Het lag me niet. Mijn voorkeur gaat uit naar de praktijk, naar dieren beter maken. Toch heb ik nog een tijd getwijfeld. Een vaste, goed betaalde job opgeven voor de onzekerheid van een eigen praktijk? Niet evident. Dankzij de steun van mijn partner heb ik durven springen en daar ben ik nog elke dag blij om. Soms mis ik het werk in het ziekenhuis, vooral de collega's, en het feit dat je daar de verantwoordelijkheid samen kan dragen. Toch heb ik geen spijt. Hier in Ossel is het goed. Hier wonen heel wat eigenaars van kleine huisdieren. (lacht) Tijdens corona merkte ik dat mensen soms nogal impulsief een hond in huis namen. De behoefte aan educatie en informatie hierover is groot. Voor je een puppie koopt een dierenarts raadplegen, is een goed idee. Hij of zij kan je adviseren. Daar worden jij en je hond alleen maar beter van. Want: gelukkige hond, gelukkig baasje, gelukkige dierenarts.'

Op minzame hoogte

Het voorbije jaar wandelden we meer dan ooit, met dank aan corona. Even op pad om een frisse neus te halen of een hersenkronkel te ontwarren. Het is intussen vaste prik geworden.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

We kiezen onze wandelgebieden met steeds meer zorg uit. Het moet er mooi zijn, je moet er rust vinden, de paden liggen er liefst niet te vuil bij, en je hebt zelf vast nog wel wat persoonlijke voorkeuren. Eén constante valt op. We consumeren het landschap als een decor zonder er al te veel bij stil te staan. In deze en de volgende 'op verkenning' zoomen we dieper in op enkele landschappen. Elk beschreven gebied is enigszins representatief voor Vlaanderen en de Rand.

Klein Zwitserland

Als we het landschap in Oppem en Ossel tussen Meise en Merchtem ontleden, valt daar bijzonder veel te zien. Het is een bekend wandelgebied dat niet voor niets Klein-Zwitserland heet. Sinds corona kan het er zelfs tijdens de week behoorlijk druk zijn. Het gaat om een lusvormig parkoers met enkele alternatieve trajecten. Als je de belangrijkste stroken meeneemt, stopt de teller op ongeveer 10 km. Je kan het tot 15 km verlengen tot in Brussegem-dorp of inkorten tot 5 km.

De Molenbeek en Amelvonnebeek liggen als een blauwe gordel rond dit prachtige wandelgebied. Het is niet omdat je ze vanop de wandelweg niet ziet liggen dat ze er niet zijn. De talrijke

bronnen die de Molenbeek voeden vanaf de helling ten noorden van de Romeinsebaan, en de Amelvonnebeek ten zuiden daarvan, maken deze zone extra interessant. De valleien hebben er vele millennia over gedaan om zich diep in het landschap te graven. Het bijzonder reliëf vindt zijn oorsprong in de Diestiaanzee van zeventig tot drie miljoen jaar geleden. De toenmalige zandbanken vormen de heuvelruggen van vandaag. Op enkele hellingen in Oppem vind je nog de rolkeien van de ondiepe zeezones. Rechts van het pad bergop tussen de Amelgemstraat en de Heirbaan zijn ze nog duidelijk te zien. Tot een tiental jaar geleden lagen er nog historische graslanden die onlangs werden gescheurd (geploegd) om er banale hakvruchten als spruitkool of veevoedergewassen op te kweken. Hoe triest is dat? Dan heb je een beschermd landschap, maar is er geen opvolging wat er met de percelen gebeurt.

Erosie

Als je in de Rand een wat uitgesproken reliëf ziet, kan je er donder op zeggen dat er een grote kans is op erosieproblemen. Dat is hier niet anders. Bij zwaar regenweer stroomt de vruchtbare bovenlaag van de akkers. De oorzaken zijn duidelijk. De grazige wegbermen zijn te smal, er staan nauwe-

lijks struiken of bomen op de grens van de landbouwpercelen, de ploegvoor is dikwijls te diep. Blijkbaar heeft men hier nog niet gehoord van het inzaaien van akkerranden om de waterafvoer tegen te gaan. Tel daarbij dat men regelmatig met zware machines over de natte gronden rijdt en je krijgt een cocktail die het bedje spreidt voor afstroming. Die overbemeste gronden komen terecht in de Molenbeek en de Amelvonnebeek. Mede daardoor raakt de waterkwaliteit daar niet op peil.

Bronnen en kwelzones

Dit gebied is gezegend met nogal wat bronnen die zich allemaal rond de vijftig meter boven de zeespiegel bevinden. Je ziet ze niet, want ze liggen verscholen in de beboste delen. Op laaggelegen plekken bevinden zich wel wat kwelplekken. Dan gaat het om opstuwend grondwater waar zich dikwijls moesdistel en/of bosbies bevindt. Dat zijn wat we noemen 'bio-indicatoren voor kwelzones'. Waar die twee soorten groeien, mag je redelijk zeker zijn dat er een kwelzone is. Hoe meer van die planten er groeien, hoe sterker de kwelwerking. Het zijn stuk voor stuk buffers tegen de verdroging en verdienen alle aandacht. Vandaag is er echter geen enkele van die bijzondere natuurlandschappen, die zich meestal in graslanden

De valleien hebben er vele millennia over gedaan om zich diep in het landschap te graven.

bevinden, in ecologisch beheer. Eigenaars en beheerders zouden zich daarvan bewust moeten zijn, want mits een aangepast maaibeheer zouden de daar aanwezige leefgemeenschappen een mooie toekomst tegemoet kunnen gaan. Nu bestaat daarover geen enkele zekerheid. Als een eigenaar of beheerder morgen beslist om die graslanden om te ploegen, wat steeds vaker gebeurt, is het mooie natuurliedje gedaan. Als je twee keer de hoge heuvelkam bent op- en afgegaan, heb je gemerkt dat het daar redelijk steil is. Troost je dan met de gedachte dat je twee keer de waterscheidingslijn passeerde tussen het Schelde- en het Zennebekken. En op die kam ligt een authentieke heirbaan. De Romeinen legden hun wegen meestal op de heuvelruggen aan. Deze vormt een schakel tussen hun oude nederzettingen van Asse en Elewijt. En zo heb je hier een mooie verbinding tussen natuur, cultuur en geschiedenis.

Dirk Volckaerts was negen jaar hoofdredacteur van Brussel Deze Week. Momenteel werkt hij voor de Europese Commissie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Joris Hintjens, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

Holleken

Ik hou van Holleken. Alleen de naam al. Holleken! Een waarlijk schoon middelnederlands woord. 't'Muusken koos zyn Holleken', schreef Eduard de Dene in de fabel van het muisje en de leeuw, in zijn 'Warachtighe fabulen der dieren', gedrukt in Brugge in 1567. En ook bij Gezelle en Timmermans was het van holleken hier en holleken daar. We zullen er maar niets achter zoeken.

Over de etymologie van de plaatsnaam heb ik eigenlijk niet veel gevonden (maar ik heb dan ook niet echt goed gezocht). Feit is dat tot in de Middeleeuwen het machtige Zoniënwoud tot hier kwam. De versterkte Hollebeekhoeve was de overgang tussen woud en vruchtbaar land van Linkebeek. 'Hollebeek' heet 'Hellebeek' op de 18e-eeuwse Ferrariskaart, maar dat wil niks zeggen, want de kaarten werden opgesteld door soldaten van het artilleriekorps van de Oostenrijkse Nederlanden uit Mechelen. En wie weet in welke herberg of estaminet zij de vorige avond blijven plakken waren? In de Spytighen Duvel in Ukkel waarschijnlijk, een van de *landmarks* die ze met naam en toenaam op hun kaart uit de jaren 1780 gepenseeld hebben. 'Hollebeek' konden ze niet correct schrijven, maar de Spytighen Duvel wel, hoor. Ook artilleristen hadden toen duidelijk hun prioriteiten. De herberg aan de Alsembergsesteenweg bestaat trouwens nog altijd, al is het verkeer er de laatste 250 jaar wel wat toegenomen.

Maar Holleken dus. Ik heb de fijnste herinneringen aan een prachtige zaterdagmiddag met vrouw en kind en vrienden in Holleken. Dat is zogezegd maar een 'gehucht', maar wel eentje met een NMBS-station! Daar kunnen vele andere gehuchten in de Rand enkel maar van dromen, van een eigen station. Het station van Holleken is hét ideale

uitgangspunt voor mooie wandelingen door de streek – bijvoorbeeld door de stukjes Zoniënwoud die hier en daar nog rondslingeren – maar: pas op! De vlijtige dames en heren van Infrabel hebben jammer genoeg de gewoonte om steevast op de meest prachtige lente- of nazomerdagen 'werken aan het spoor' in te plannen, waardoor een treinrit die normaal amper tien minuten duurt plots anderhalf uur in beslag neemt. Omdat je bijvoorbeeld een vervangbus moet nemen (Maar wie neemt er ooit een vervangbus van de spoorwegen? Daar moet je toch helemaal masochist voor zijn?).

Of omdat één spoor wordt afgesloten en de treinen plots beginnen spookrijden, en stoppen aan het verkeerde perron. Precies dat is mij overkomen, de vorige keer dat ik de trein naar Holleken wou nemen. Mijn vrienden moeten er nog altijd om lachen. Het was trouwens tijdens het voorbije Weekend van de Mobiliteit, op 18 en 19 september jongstleden, dat er ook al geen stoptreinen tussen Brussel en Holleken reden. Reden? Werken aan het spoor. Wellicht dachten ze bij Infrabel: *Autoloze zondag? Dat kunnen wij ook, hierzie: treinloze zondag!* Zucht.

Maar verder bewaar ik de beste herinneringen aan onze uitstap naar Holleken, zijn bezienswaardigheden, zijn gastvrijheid, zijn café Postwereld. Een uniek etablissement. Letterlijk dan, er is in de wijde omtrek géén enkel ander café te bespeuren. De Hollekenaren (Hollekezen? Hollekenbewoners?) die er verkoeling zochten, keken wat raar op toen we daar binnen stuikten met onze lunchpakketten en onze grote dorst. Maar ik zou het zo overdoen, meteen! Als de trein rijdt, tenminste. En aan het juiste perron stopt.

TEKST Dirk Volckaerts • FOTO Filip Claessens

‘Aanraken maakt gelukkig’

De kracht van de aanraking. Het voorbije jaar hebben we ze vaak moeten missen. Nochtans zorgt ze ervoor dat we meer mens worden. Dat leerden we uit ons gesprek met twee pleitbezorgers voor meer aanraking: Lieve Blancquaert en Paul Verhaeghe.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Tine De Wilde

Hoe hebben jullie het voorbije coronajaar ervaren?

Blancquaert: ‘Dubbel. Helemaal in het begin heb ik genoten van de rust en het samen zijn met mijn gezin. Het was een intense periode die me haast een vakantiegevoel gaf. Maar ondertussen ben ik erachter dat heel lang thuiszitten niets voor mij is. En dat mijn werk in grote mate bepaalt wie ik ben en hoe ik me voel. De voorbije maanden waren dan ook zwaar. De zwerver in mij wil opnieuw rondtrekken en mensen ontmoeten. Met de jaren ben ik verslaafd geraakt aan menselijke ontmoetingen.’

Verhaeghe: ‘Als wetenschapper vind ik de pandemie fascinerend. Ik verdiep me al een hele tijd in thema’s zoals de klimaatopwarming en maatschappelijke veranderingen. Dan komt daar plots de coronacrisis bovenop en tekenen bepaalde pijnpunten zich nog scherper af. Ik had het moeilijk met het plotse wegvallen van het contact met mijn studenten. Thuis heb ik kunnen genieten van de rust die de lockdown met zich meebracht. Maar dit is geen verdienste wanneer je – zoals ik – in een ruim huis met een tuin woont.’

In crisissituaties zijn we geneigd om de warmte van de andere op te zoeken. De coronacrisis dwingt ons echter om afstand te houden. Een heel onnatuurlijk gevoel.

Verhaeghe: ‘We beseffen meer hoezeer we de andere nodig hebben. De verplichte isolatie door de lockdown blijft voor heel wat mensen, vooral alleenstaanden, een zware beproeving. Psychiatrische en psychologische problemen nemen gestaag toe. De crisis heeft ze uitvergroot.’

Blancquaert: ‘De eenzaamheid in onze maatschappij is duidelijker aan de oppervlakte gekomen. Vandaag lijden heel wat jongeren aan een depressie. Je ziet ook meer jonge mensen die met eetstoornissen kampen.’

Hoe verklaar je die stijging?

Verhaeghe: ‘Het is een complex samenspel. Er is de continue stress of de eindeloze stroom aan prikkels. Ook de eenzaamheid is sterk aanwezig in onze maatschappij, al van voor de pandemie. Organische verbondenheid is al lang geen

evidentie meer. We zien de andere veelal als een concurrent, ja zelfs als een bedreiging. Daardoor creëer je een bepaalde afstand. Met de lockdown kwam er nog eens de fysieke afstand bij. De combinatie van die twee kan voor heel wat mensen te veel worden. Ik denk ook dat wat we vandaag meemaken, klein bier is in vergelijking met wat ons nog te wachten staat.’

Dat klinkt verontrustend.

Blancquaert: ‘Het frustrereert me al een hele tijd dat de ernst van de situatie niet voldoende tot ons doordringt. Moet er dan eerst een half continent verdwijnen vooraleer we beseffen dat er belangrijkere dingen zijn dan de economische cijfers die ons kortetermijndenken in stand houden? Let op: ik zeg *wij*, want ik wil niemand met de vinger wijzen. Ik maak me echt zorgen. Welke chaos en wereld gaan wij aan onze kinderen nalaten? Tegelijkertijd zie ik bij de jonge generatie heel veel strijd lust en slimme ideeën om zaken effectief aan te pakken. Dat is hoopvol. Maar de ommekeer zal nu moeten gebeuren. We bevinden ons op een kantelmoment.’

Verhaeghe: ‘Ik begrijp de reactie van Lieve, maar wil toch nuanceren. Onderzoek toont aan dat een meerderheid van de bevolking, ook in de Verenigde Staten, bereid is om verregaande wijzigingen in haar levensstijl door te voeren om zo de klimaatopwarming tegen te houden. Als het van de burgers afhangt, komt er een ommekeer. Het punt is dat we niet zozeer voor een ecologisch, maar vooral voor een politiek-economisch probleem staan. De cruciale vraag is of onze politici de moed zullen hebben om beslissingen te nemen die tegen de belangen van de beurs ingaan. Met andere woorden: dit wordt een test voor ons democratisch systeem.’

Welke verandering heeft jullie het meest gevormd?

Blancquaert: ‘Op een bepaald moment in mijn loopbaan heb ik de keuze gemaakt om als freelancer zelf mijn projecten uit te kiezen. In het begin was dat wennen, want het betekende ook dat ik

bepaalde zekerheden opgaf. Maar door die stap te zetten, kan ik vandaag doen wat ik doe.’

Verhaeghe: ‘In mijn leven heb ik gelukkig nog geen abrupte veranderingen meegemaakt. Ik zie wel een evolutie in mijn denken. In de periode 1995-2005 was ik internationaal heel actief als hoogleraar. Het was geen uitzondering dat ik twee keer per maand het vliegtuig nam, op weg naar een congres. Het was een boeiende periode, maar op een bepaald moment is je energie voor dat soort leven op. Dan wordt het tijd om uit die *ratrace* te stappen. Bij mij ging dat gepaard met een nieuwe fase in mijn loopbaan. Ik ben me toen gaan focussen op de impact van maatschappelijke veranderingen op het individu. Vandaag bekijken we aandoeningen als burn-out en ADHD nog steeds als een probleem van het individu, terwijl ze veel meer zeggen over onze uitsluitingsmaatschappij. Vanuit die overtuiging ben ik vanaf 2005 boeken beginnen schrijven.’

Jullie komen in contact met heel wat mensen. Wat leren jullie uit die ontmoetingen?

Blancquaert: ‘Wat mij raakt, en ook gelukkig maakt, zijn de verhalen die achter de mensen schuilgaan. Hoe vaak gebeurt het niet dat ik door mensen beter te leren kennen erachter kom dat mijn beeld over hen helemaal niet klopt met wie ze werkelijk zijn? Het confronteert me telkens opnieuw met mijn eigen vooroordelen en beperkingen. Ik heb geleerd dat iedereen een boeiend verhaal heeft, en dat mijn eigen vooringenomen ideeën er meestal naast zitten.’

Verhaeghe: ‘Als therapeut leer je dat je je eigen oordeel aan de kant moet schuiven en zo open mogelijk moet luisteren. Wat ik geleerd heb, is dat mensen heel erg op elkaar lijken en tegelijkertijd erg verschillend zijn. Zo is elke burn-out of depressie anders. Eigen aan mijn job is de uitwisseling van diepe gedachten en existentiële gevoelens. Hoewel mijn rol er vooral in bestaat te luisteren, hebben die verhalen een grote impact op de manier waarop ik in het leven sta.’

De voorbije jaren nam het aantal depressies en burn-outs enorme proporties aan. Hoe komt dat?

Verhaeghe: ‘Vanuit psychosociaal standpunt betekent een depressie of een burn-out dat je je niet langer gewaardeerd of verlangd voelt. Ook bij jezelf is het verlangen uitgedoofd. Anders gezegd: je bent gevallen uit de dragende verhouding die we als mens zo nodig hebben. Gevolg: je voelt een grote leegte.’

Is die leegte een typisch fenomeen voor onze tijd?

Verhaeghe: 'Zeker. Onze organische verbondenheid met de andere is weggevallen. De sociale context waarin we leven, speelt een steeds grotere rol in het ontstaan van die leegte. Het heeft te maken met de uitsluitingsmaatschappij waarin we leven. Er zijn vandaag zo ontelbaar veel normen waaraan je moet voldoen, gewoon om er bij te horen.'

Blancquaert: 'Bij het maken van *Last Days* merkte ik hoe veel oudere mensen die leegte voelen. Omdat ze tot een groep behoren die economisch niets betekent, lijkt het haast of ze niet bestaan. Applaus krijgen, is er voor hen niet meer bij. Onderschat niet hoe zwaar het in onze westerse cultuur is om oud te worden. Ook jong zijn, is in onze samenleving niet evident omdat je, te midden van allerlei normen, nog volop je identiteit aan het zoeken bent.'

Ben jij door je reizen anders naar ouder worden gaan kijken?

Blancquaert: 'Zonder meer. Het heeft me doen beseffen dat wij in onze welvarende wereld voor onszelf een situatie hebben gecreëerd waarbinnen het zeer onaangenaam is om oud te worden. En dit terwijl er, op andere plekken in de wereld waar de mensen het economisch veel moeilijker hebben, veel meer ontspannen naar ouderdom wordt gekeken. Zelf voel ik ook de maatschappelijke druk om er koste wat kost jong uit te blijven zien. Ik hoop dat het mij lukt om daar niet aan toe te geven, maar zeker ben ik daar niet van.'

Voor een van je documentaires bezocht je Okinawa, het Japanse eiland dat een bijzonder hoge levensverwachting kent.

Blancquaert: 'En dit terwijl ze veel minder belang hechten aan leeftijd dan wij. Hun belangrijkste verjaardag is wanneer ze 97 worden. Ik herinner me nog hoe ze de brommer van een man die 97 werd, met kleine windmolentjes hadden uitgedost. Het was hun manier om die man de toelating te geven om opnieuw kind te worden. Hoe cool is dat? De toestemming krijgen om te dementeren. (lacht) Of hun gebruik waarbij 80-jarige vrouwen opnieuw hun bruidsjurk aantrekken en er in het dorp mee paraderen. Als vrouw 80 worden, is er de absolute top.'

'Wat Paul daarnet vertelde over *gedragen worden*, doet me denken aan een vroedvrouw die ik in de kibboets ontmoette. Ze vertelde me met hoeveel liefde en zorg zij een pasgeboren baby aanraakt.

Lieve Blancquaert

Fotografe en
documentairemaakster

Freelance fotografe voor
onder meer *De Morgen*,
De Standaard Magazine,
Knack

Bracht meerdere
fotoboeken uit

Bekend van documentaires
Birth Day, *Wedding Day*, *Last Days* en *Circle of Life*

Haar nieuwste programma
Let's talk about sex loopt
vanaf september op één

Lieve Blancquaert

Ze maakte me duidelijk dat die eerste aanraking een impact op de rest van je leven heeft. Het heeft me doen stilstaan. Ondertussen ben ik ervan overtuigd dat je pas liefdevol op deze wereld kunt komen door de liefhebbende aanraking van de andere. En dat je op het einde van je leven pas liefdevol kunt gaan bij het voelen van de liefhebbende aanraking van de andere. Dan pas voel je je gedragen en kun je het leven loslaten.'

Kunnen aanrakingen ons helpen om op een harmonieuze manier oud te worden?

Verhaeghe: 'Wetenschappelijk onderzoek bevestigt wat we al lang wisten. Aanraken maakt gezond en gelukkig. Vaak wordt aanraking met seksualiteit en erotiek geassocieerd, maar het is veel ruimer dan dat. Het gaat over fysieke affectie en die is wel degelijk van levensbelang. Zonder worden we ziek. Dat we onderzoek nodig hebben om ons daarvan te overtuigen, zegt veel over onze maatschappij.'

Ouder worden betekent ook dat we steeds vaker met afscheid te maken krijgen. Hoe gaan jullie daarmee om?

Verhaeghe: 'Tot nu toe ben ik nog niet op de proef gesteld. Ik heb nog niemand verloren die heel dicht bij mij staat. Ik beschik ook niet over een handleiding die je vertelt hoe je daar het best mee omgaat. Eén ding weet ik wel: mensen die met groot verlies te maken hebben, hebben nood

om gedragen te worden. Hoe de omgeving je opvangt, is cruciaal.'

Blancquaert: 'Het doet me denken aan het verhaal van een vrouw die ik in Mexico ontmoette. Jaren geleden was haar zoon overleden. En op de *Dia de Muertos* trok ze naar zijn graf om hem te herdenken. Daar maakte ze een ontbijt klaar voor

BLANCQUAERT:

'Het is belangrijk om over de overledenen te praten. Veel te vaak duwen wij de dood weg. Terwijl de dood gewoon bij het leven hoort.'

zijn vrienden die rond zijn graf waren samengekomen om er te drinken en herinneringen op te halen. Je kon zien hoe blij het haar maakte dat haar zoon niet was vergeten. Haar getuigenis heeft me bijgebracht hoe belangrijk het is om over de overledenen te praten. Veel te vaak duwen wij de dood weg. Terwijl de dood gewoon bij het leven hoort.'

Hoe komt het dat wij in onze samenleving de dood almaar meer zijn gaan verdringen?

Blancquaert: 'Ik vermoed dat het komt omdat de dood niet past in ons vooruitgangdenken. Doodgaan is stilstaan. En in onze maatschappij

VERHAEGHE:

‘De aanraking van de andere speelt een grote rol in de manier waarop we naar onszelf kijken. Je moet goed in je vel zitten om goed met het vel van de andere te kunnen omgaan.’

▶ ervaren we dat als achteruitgaan. Terwijl de dood ons uitnodigt om stil te staan bij de essentie van het leven.’

Verhaeghe: ‘Dat we de dood onzichtbaar zijn gaan maken, kadert in een ruimere evolutie. Om allerlei goede redenen hebben we de voorbije jaren religie aan de kant gezet. De plaatsvervangers werden wetenschap en de economie. Maar die bieden ons geen antwoorden op onze existentiële vragen. Religie gaf ons een kader om het transcendente een plaats te geven. Om een invulling te kunnen geven aan wat er zich voor de geboorte en na de dood afspeelt, heb je als mens iets magisch nodig. Iets dat het wetenschappelijke overstijgt. Ik illustreer het graag met een passage uit een boek van de Amerikaanse schrijver John Steinbeck. Tijdens zijn midlifecrisis gaat hij met een camper op zoek naar het Amerika van zijn kinderjaren. Op een nacht komt hij in een hevige onweer terecht en ervaart hij een kinderlijke angst. Hij maakt de bedenking dat de Native Americans dat soort angst te lijf gingen met bovennatuurlijke verklaringen waarin de moderne samenleving al lang niet meer geloofd. En zegt hij: ‘Maar zij hadden tenminste nog iets, ik heb niets meer.’

Paul Verhaeghe

Doctor in de klinische psychologie en hoogleraar aan de UGent

Auteur van meerdere boeken zoals *Liefde in tijden van eenzaamheid*, *Het einde van de psychotherapie*, *Identiteit*, *Autoriteit*

In 2020 publiceerde hij *Houd afstand, raak me aan*, in september 2021 *Wat brengt u hier?*

Onderweg zijn we heel wat verloren?

Verhaeghe: ‘Zo kan je het stellen. Rituelen en transcendente tradities kunnen ons wel degelijk helpen om met dat wat we niet kunnen begrijpen om te gaan.’

Blancquaert: ‘Ik heb gezien hoe het ritueel van het wassen van het lichaam van een overleden geliefde een belangrijk onderdeel van een rouw-

proces kan zijn. In onze cultuur lopen we weg van een dood lichaam, maar in de aanraking ervan kan veel schoonheid zitten.’

Verhaeghe: ‘Ook daar zie je weer hoe we als maatschappij geëvolueerd zijn. Vandaag zeggen we dat iemand een mooie dood gestorven is als hij plots onaangekondigd overlijdt. Honderd jaar geleden vond men dat de slechtst denkbare dood. Men wilde bewust afscheid kunnen nemen.’

Wat maakt voor jou dit leven de moeite waard om geleefd te worden?

Verhaeghe: ‘Een doel hebben, daar begint het mee. En dat doel dan met anderen delen. Daarmee kun je betekenis aan dit leven geven. Hoe je dat doel invult, is individueel verschillend. Liefst doe je het in samenwerking of uitwisseling met anderen. Zoals bijvoorbeeld door het schrijven van een boek, of het maken van een fotoreeks.’

Blancquaert: ‘Dat herken ik helemaal. In Japan noemen ze dat je *ikigai*. Die *ikigai* kan ook iets heel kleins zijn. Ik denk aan mijn mama die 89 is. Ze heeft nog steeds elke dag een doel. Dat kan het maken van verse soep zijn. Of een boeketje bloemen kopen. Kleine doelen waarmee ze de leegte geen kans geeft om haar leven binnen te dringen.’

i De nieuwe televisiereeks *Let's talk about sex* van Lieve Blancquaert is op 1 september van start gegaan op de VRT. Het nieuw boek *Wat brengt u hier?* van Paul Verhaeghe verscheen eind september 2021.

DE ‚Berühren macht glücklich‘

In *Levenskunst setzen wir unsere Interviewreihe fort, in der wir nach dem suchen, was das Leben bringt und warum das so ist. In diesem Artikel führen der Psychoanalytiker Paul Verhaeghe und die Fotografin Lieve Blancquaert ein Gespräch.*

Verhaeghe: ‚Die wissenschaftliche Forschung bestätigt, was wir schon seit langem wissen. Berührungen machen gesund und glücklich. Berührung wird oft mit Sexualität und Erotik assoziiert, aber sie ist viel weiter gefasst als das. Es geht um körperliche Zuneigung, und die ist in der Tat lebenswichtig. Ohne sie werden wir krank. Die Tatsache, dass wir Untersuchungen

brauchen, um uns davon zu überzeugen, sagt viel über unsere Gesellschaft aus.‘ **Blancquaert:** ‚Was mich berührt und auch glücklich macht, sind die Geschichten, die sich hinter den Menschen verbergen. Wie oft passiert es nicht, dass ich, wenn ich Menschen besser kennenlernen, feststelle, dass mein Bild von ihnen nicht mit dem übereinstimmt, was sie wirklich sind? Das konfrontiert mich immer wieder mit meinen eigenen Vorurteilen und Grenzen. Ich habe gelernt, dass jeder eine interessante Geschichte hat und dass meine eigenen vorgefassten Meinungen meist falsch sind.‘

Wouter en Stijn Vekeman

Vierwielers voor gevorderden

Je hebt gewone auto's, racewagens, en dan heb je Ultra4 Buggies.

Om met zo'n monstertje op vier wielen te rijden, moet je geen gekke Amerikaan zijn. De broers Wouter en Stijn Vekeman werden in hun klasse vice-Europees kampioen.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

De gebroeders Vekeman zijn geen tweeling, al zou je dat misschien kunnen denken als je afgaat op hun gelijklopende beroeps carrière en hobby's. Met elektriciteit, industrieel ingenieur, architectuur en film volgden ze richtingen waarin het creatieve en het technische elkaar ontmoeten. Ze hadden ook even een filmbedrijfje en, samen met hun neef, een lichtbedrijf. Nu werken ze allebei voor vzw 'de Rand'. Wouter, de oudste, verzorgt al elf jaar de techniek in GC de Zandloper in Wommel. Daarvoor werkte hij in GC de Boesdaalhave in Sint-Genesius-Rode, waar Stijn nu hetzelfde doet. Hun gezamenlijke vrije tijd gaat op aan Ultra4 racen, off-road wedstrijden met grote buggies op extreem terrein.

Handige broers

Die passie zat er al van jongs af aan in. Wouter verkaste inmiddels naar Steenhuffel, maar Stijn woont nog altijd in Aspelare Ninove, waar ook het ouderlijk huis stond met veel plaats om van alles in elkaar te steken. Stijn: 'We hebben nog een oudere en een jongere broer. Zij zijn iets minder technisch aangelegd, maar we zijn wel allemaal kinderen van een moeder die technisch ingenieur elektriciteit was en een vader-ingenieur mechanica. Toen zij hun boerderij zelf verbouwden, hebben wij geholpen. Daarvan steek je veel op en

krijg je de mentaliteit om altijd zoveel mogelijk zelf te doen.'

Wouter: 'Eerst staken we fietsen en gocarts in elkaar. Daarna brommers, die we verkochten om met dat geld dan weer iets anders te doen. Het kwam er op de duur op neer dat we om de drie maanden een andere auto hadden. Tot ons ma er genoeg van had om elke keer weer andere nummerplaten aan te vragen en de verzekeringen over te zetten.'

'De avontuurlijke off-road wedstrijden zijn zwaar. De eerste wedstrijd in Roemenië was meteen extreem.'

Hammertime!

Het racen begon toen het crossen met de 4x4 niet langer een uitdaging was. Wouter: 'Toen zijn we begonnen met Trophy-rijden in het buitenland, avontuurlijke off-road wedstrijden zoals de Croatia Trophy in Kroatië of de Transsylvania Trophy in Roemenië. Die eerste wedstrijd in Roemenië was meteen extreem. Soms kwam je kilometers lang geen mens tegen, moest je in het

midden van een veld op goed geluk een onzichtbare afslag nemen, langs diepe afgronden rijden die nauwelijks waren aangeduid, of zat je tot aan je nek in het water. De wedstrijd duurde zeven dagen. Als je panne had, kon je er niet op rekenen dat ze je kwamen halen.'

Op een gegeven moment hadden Stijn en Wouter genoeg van in de modder te rijden en kozen ze voor meer snelheid en techniek. Die vonden ze in het Ultra4 racen. Wouter: 'Stijn is als copiloot ondertussen bekend in het circuit. Zo belandden we op een keer met vrienden op de *King of the Valleys race* in Engeland. Op die wedstrijd was ook Dave Cole aanwezig, de grote baas van het Ultra4 racen in Amerika. Hij wilde met ons samenwerken.' Stijn: 'Omdat we toen goede resultaten behaalden, zijn we in 2015 naar *King of the Hammers* in Amerika mogen gaan.'

King of the Hammers is de woestijnrace voor de Ultra4 buggy's die rond de twee ton wegen en met motoren van 800pk snelheden tot 160 km/u halen. Het traject van 180 mijl wordt onderbroken door stroken van twee kilometer vol rotsblokken van een halve meter of hoger. Een uitputtings-slag waar je niet zonder blutsen uitkomt. Wouter: 'Speciaal voor die race wordt in de Mojave woestijn de pop-upstad, Hammertown gebouwd, waar meer dan 100.000 mensen naartoe komen.' Stijn: 'De veiligheid is gegarandeerd, maar het is een zware race die maar door een fractie van de deelnemers wordt uitgereden.'

De broers Vekeman hebben de smaak te pakken. Ondertussen namen ze ook al deel aan verschillende wedstrijden in Europa en werden ze tweede op het Europees kampioenschap. En aangezien de eerste plaats op het volgende EK een startbewijs met vervoer oplevert voor de King of the Hammers zullen de broers waarschijnlijk weer snel in Amerika staan.

En toen ging **het licht uit**

Zeven procent van de Vlaamse werknemers heeft burn-outklachten. Nog eens negen procent vertoeft in de gevarenzone. (*)

In haar boek *Hoe het licht uitging* getuigt Ilse Hellinckx over de verwoestende gevolgen van een burn-out.

TEKST Luc Vanheerentals • FOTO Filip Claessens

In haar autobiografisch boek *Hoe het licht uitging* schrijft Ilse Hellinckx uit Merchtem over haar jarenlange gevecht met burn-out. Het is een bijzonder heftig verhaal over fysieke en emotionele ongemakken zoals hartkloppingen, schokken in de hersenen, flauwvallen, oververmoeidheid, depressie, schaamte. Met dit boek wil Hellinckx de ziekte uit de taboesfeer halen en ervoor waarschuwen dat dit iedereen kan overkomen die geen grenzen kan aangeven, alles te perfect wil doen, te veel en te hard werkt, te loyaal wil zijn, niet luistert naar zijn lichaam en altijd anderen op de eerste plaats zet. Ze geeft tips om burn-outklachten tijdig te herkennen en om aan zelfcoaching te doen.

Alarmbel

Een burn-out is een lang proces waar je zonder dat je het beseft stilletjes in rolt. Hellinckx: 'Het kan jaren duren vooraleer je door hebt dat het niet meer gaat en aan de alarmbel trekt of dat je lichaam uiteindelijk beslist om het licht uit te doen.' Toen het eerste alarm afging, werkte ze in een grote onderneming als projectmanager in een transformatieteam. 'In het midden van een meeting kreeg ik het plots heel benauwd. Mijn hart ging sneller slaan. Ik kreeg zeer rare kloppingen en harde steken in mijn ruggenwervel en er leken elektrische schokken door mijn hoofd te knallen. Omdat de problemen zich steeds frequenter voordeden en de lichamelijke klachten toenamen, volgden talloze medische onderzoeken en gesprekken met diverse hulpverleners. De gevoelens van machteloosheid, schuld en schaamte stapelden zich op tot een negatief zelfbeeld.'

Gestolen maagd

ALSEMBERG Luc Dasseville was een graag geziene figuur in Beersel. Elegant en flamboyant, auteur van romans en jeugdboeken onder pseudoniemen als Michel Duino en Michel Pagano, stylist en decorateur. Naar verluidt tekende hij het ontwerp voor zijn woning zelf. Toen hij het terrein aankocht, stond er een beeld van de maagd Maria. Dasseville wilde zijn ontwerp tekenen rondom deze maagd, maar het beeld werd helaas gestolen. Dasseville tekende in zijn eigen stijl zijn eigen plek. Baksteen, beton, golvende lijnen en niveaoverschillen vormen de rode draad. Aan de straatkant zie je één witte bakstenen muur. Achter de gesloten gevel ligt een open en dynamische woonruimte op de etage. Ook al is het huis niet groot, toch kan je je erin verliezen door de lange, golvende gang die je uit je oriëntatie brengt. De ruimtes beneden liggen half ondergronds, maar hebben grote raampartijen met uitzicht op de tuin. Het is er lekker koel. Deuren zijn er niet, zelfs niet voor het toilet, dat via een gangetje bereikbaar is. Zelfgemaakte inbouwkasten, een raampje in de livingvloer dat uitkijkt op de gast aan de voordeur, een geheime trap die naar een dakmoestuintje leidt, een vuilnisschacht, een sculpturaal vijvertje en reservoir waarin het dakwater opgevangen wordt, Dasseville voorzag het allemaal. Verder installeerde de bon vivant ook een zwembad en bowling in zijn huis. Die zijn nu terras en kamers geworden. De *tapis plein*, het vast tapijt, een modeverschijnsel uit de jaren zeventig, was alom tegenwoordig, zelfs tegen de wanden. De ongekunstelde, brutalistische stijl van Dasseville zorgt voor een dynamiek en een gevoel van levensvreugde en vrijheid.

TEKST & FOTO Tine De Wilde

We zullen doorgaan

Naast haar stressvolle baan is Hellinckx ook moeder van enkele kinderen, heeft ze een uitgebreid sociaal leven en doet ze vrijwilligerswerk. 'Het is hard om te zeggen, maar een burn-out heb je helemaal aan jezelf te danken door nooit naar je eigen lichaam te luisteren. Door altijd anderen proberen te behagen. Door dingen te doen die anderen willen. Door nooit je eigen zin te doen. Door steeds een pleaser of perfectionist te zijn. Ik ben altijd maar doorgegaan en heb vele grenzen overschreden. Ik heb mijn burn-out lang

'Het is hard om te zeggen, maar een burn-out heb je helemaal aan jezelf te danken door nooit naar je eigen lichaam te luisteren.'

ontkend ondanks de talrijke alarmsignalen dat er iets ernstig aan de hand was. Nee, het kon niet. Toch niet bij mij. Ik ben een gemotiveerd persoon die haar werk ter harte neemt. Een burn-out is toch iets voor mensen die niet graag werken of van baan willen veranderen? Lui zijn? Die gedachte kon ik niet verdragen.'

Andere taart

'Een eerste kentering kwam er nadat onderzoeken uitwezen dat mijn bloed allerlei tekorten vertoonde als gevolg van een fysieke burn-out. Er trad pas mondjesmaat verbetering op na contacten met een dokter die – eindelijk – mijn hele lichaam bekeek. Ook een psycholoog gespecia-

liseerd in de materie, een coachingopleiding, ademhalingstechnieken en mediteren hielpen bij het genezingsproces.' En Hellinckx startte met wandelen. 'Belangrijk. Het gaf mijn lichaam energie. Het liefst wandel ik in de natuur, in het bos, aan zee en ver weg van alle onnatuurlijke prikkels. Cruciaal is dat je jouw levensstijl verandert, zo niet kom je onvermijdelijk in een burn-out 2.0 terecht. Het is zoals met het opnieuw bakken van een mislukte taart. Als je taart mislukt, moet je op zoek naar andere ingrediënten of hoeveelheden.'

In haar boek pleit Hellinckx ervoor om de term burn-out correct te gebruiken. Hij wordt immers vaak in de mond genomen voor mensen die gewoon even uitgeput zijn, wat rust nodig hebben of die het even niet meer zien zitten op hun werk. 'Bij wie met burn-out te maken krijgt, doet het lichaam het licht helemaal uit en is een lange, moeilijke revalidatie noodzakelijk. Soms kan die maanden of jaren aanslepen.' Dit neemt volgens Hellinckx niet weg dat dokters preventief veel sneller rust zouden moeten voorschrijven voor wie dat nodig heeft.

(*) Dat blijkt uit een meting van de onderzoeksgroep Arbeids-, Organisatie- en Personeelspsychologie, KU Leuven, 2019. In de studie wordt een uitgebreide definitie van burn-out gehanteerd met naast symptomen van uitputting, mentale distantie, cognitieve en emotionele ontregeling ook psychische en psychosomatische spanningsklachten en een depressieve stemming.

(*) Ilse Hellinckx, *Hoe het licht uitging. Het gevecht met mijn burn-out, mezelf en de rest van de wereld*, Uitgeverij Het Punt, 212 blz.

Kwarteeuw boerenmarkt

Van boer **tot bord**

In het Pajottenland floreren de boerenmarkten. Op de parkeerplaats aan het monument De Drie Hamers heeft de boerenmarkt van Gooik een vaste stek en een trouw cliënteel. **TEKST** Gerard Hautekeur • **FOTO** Filip Claessens

Zelfs op een regenachtige woensdag is het druk op de boerenmarkt van Gooik, waar boeren de eigen producten verkopen. Voor Rita Blommaert van het Herrebeekhof uit Heikruis zegt de slagzin *Van boer tot op het bord* duidelijk waarvoor ze staat. 'We verkopen het vlees van de runderen en varkens, die we kweken met de voedergewassen van onze velden. Het vlees van de geslachte dieren verwerken we op een ambachtelijke manier zonder toevoeging van bewaarmiddelen of kleurstoffen. Wekelijks sta ik in Gaasbeek, Kester, Gooik en Rebecq. Daarnaast is er de verkoop in onze hoevewinkel met degustatieruimte.' Koen Santens is een vaste klant. 'Als zoon van een beenhouwer weet ik wat kwaliteitsvlees is.' Hij is tuk op de specialiteiten zoals paté, pensen en varkenspoten. Ook uit ecologische overwegingen komt hij naar de boerenmarkt. 'Het gaat om een lokaal product, rechtstreeks van de boer.'

Tweede generatie

Luc Basteleus van de hoevebakkerij De Haeseleer uit Oudenaken noemt de boerenmarkt van Gooik een van de kleinste, maar voor hem persoonlijk een van de rendabelste. De slogan van zijn hoevewerkerij luidt: *Van akker tot bakker*. 'In het najaar zaai ik de tarwe die ik in de zomer kan oogsten. Met de bloem van de zelf geteelde granen bak ik op steen in houtovens.' Met dit authentieke bakproces kan hij zich onderscheiden. 'Elke week staan we op de boerenmarkten in Gooik en Roosdaal. De hoevebakkerij is genoemd naar mijn schoonvader De Haseleer. Begin jaren 1980 stond hij eerst met groenten en nadien met brood op de boerenmarkt. Zijn hobby van brood bakken groeide uit tot een bloeiende hoevewerkerij. Het familiebedrijf van Basteleus is de tweede generatie die voor de verkoop rekt op de boerenmarkten.'

Ook voor 't Kippenhof uit Gooik is het al de tweede generatie die rechtstreeks aan de klant verkoopt. 'We staan op de markten met verse eieren, gevogelte, diverse salades en bereidingen. Onze specialiteiten zijn vol-au-vent en kip aan het spit,' schetst Els Dekens. 'We kweken de kippen in een loods waar ze kunnen loslopen en voldoende bewegingsruimte hebben. In 2007 hebben we ons kleine slachthuis stopgezet omdat het onhaalbaar was om aan de dezelfde normen van de grote slachthuizen te beantwoor-

'Meer jonge gezinnen ontdekken de boerenmarkten en gaan mee in het verhaal van de korte keten.'

den. Mijn man en ik zoeken naar een verdere commercialisering van onze producten. Daarbij zien we zeker een toekomst in de boerenmarkten die klanten blijven aantrekken.'

Naast vlees, zuivelproducten en brood zijn groenten en (klein) fruit de publiekstrekkingen op de boerenmarkt in Gooik. Antoon Wauters uit Lennik verkoopt aardappelen en diverse seizoengroenten, zoals boontjes, sla, tomaten en bloemkool. 'Ongeveer 80% van wat ik aanbied, kweek ik op het eigen veld. De overige 20% bestaat uit seizoengroenten van collega's.' Hij telt vaste klanten die regelmatig langskomen, maar ook mensen die eerder sporadisch komen, mee afhankelijk van het weer. 'Na de enorme piek

FR Du fermier à l'assiette

Dilbeek et Gaasbeek comptent parmi les plus anciens marchés de producteurs. 'Ils ont été créés sous l'impulsion d'Opbouwwerk Pajottenland, qui défendait la viabilité des petites exploitations agricoles', explique Ine Vandeputte. Dès la création du premier marché de producteurs en 1982, elle s'est présentée avec ses produits laitiers à base de lait de chèvre et avec des petits fruits. 'Les ventes directes sur ces marchés ont signifié une grande différence de revenus'. Les marchés de producteurs sont principalement fréquentés par des retraités aisés ou des familles aisées avec enfants, mais de plus en plus de couples à double revenu et de jeunes familles s'y rendent, tout comme dans les magasins de ferme. L'intérêt pour la chaîne courte est donc grandissant.

in de verkoop rond corona is de belangstelling wat afgenomen', constateert Wauters. 'Op de markt in Gooik staan er doorgaans vijf kramen. Wekelijks doe ik drie markten in het Pajottenland.'

Leefbare boerenmarkten

Dilbeek en Gaasbeek behoren tot de oudste boerenmarkten. 'Ze zijn ontstaan onder impuls van Opbouwwerk Pajottenland dat opkwam voor de leefbaarheid van de kleine landbouwbedrijven', weet Ine Vandeputte. Vanaf de oprichting van de eerste boerenmarkt in 1982 stond ze er met eigen zuivelproducten op basis van geitenmelk en met klein fruit. 'Van handelaars kregen we toen slechts 15 fr. per kilogram klein fruit, terwijl het in de grote winkels werd verkocht aan 80 fr. De 50 fr. op de boerenmarkt maakte een serieus verschil in inkomen.' Omwille van haar gezondheid is ze met haar activiteiten gestopt, maar ze zit nog in het bestuur van de boerenmarkt Dilbeek.

Volgens Sara De Preter, promotiemanager korte keten van het Vlaams centrum voor agro en visserijmarketing (VLAM), bestaat het kerncliënteel van de boerenmarkten uit welgestelde gepensioneerden en goeude gezinnen met kinderen. 'Zij zorgen voor 70% van de omzet. Ook almaar meer tweeverdieners vinden hun weg naar de boerenmarkten en de hoeve winkels. Hoopgevend is dat meer jonge gezinnen de boerenmarkten ontdekken en meegaan in het verhaal van de korte keten.'

www.markten.be/boerenmarkten

Kermiseten uit de tijd van toen

Geschiedenis en koken zijn maar twee van de vele passies van Walter Evenepoel. De Pajot vertelt sappig over oude volkse en feestelijke gerechten uit de streek.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

Als wij spreken over vlaaien bedoelen we geen taart maar gebak. *Vlooë mé rozanjtes* werd enkel gemaakt als het kermis was, met nieuwjaar, of als er een verjaardag werd gevierd, wat enkel bij speciale getallen zoals 18 of 30 gebeurde. Of als tante nonneke uit Amerika op bezoek kwam. Het recept voor vlaaien is eigenlijk heel eenvoudig. De verhoudingen zijn niet zo precies, want je kan echt weinig fout doen. Je giet 1 liter melk in een kom met wat bruine suiker en stukjes peperkoek. De peperkoek mag al wat oud zijn. Je hebt ook makrons nodig, koekjes op basis van kokos. Daaraan voeg je dan wat bloem toe, kandijsiroop, twee eieren en een beetje kaneel. Hier bij ons doen we er rozijnen bij. Die laat je best eerst een half uurtje weken in koude melk. De volgende stap is het geheel aan de kook brengen tot het een smeulige massa wordt. Die giet je dan in een geboterde vuurvaste schotel en plaats je drie kwartier in de oven op 160°C. Laat het afkoelen zodat het mooi opstijft. Het resultaat is een heerlijk zoete, bruine taart, zonder tralala.'

Kermisklassiekers

'Als we het over kermiseten hebben, dan denk ik natuurlijk ook aan *ballekes mé kriekskes*. De gehaktballetjes maak je beter niet te groot, het is fijner om er veel kleine te hebben. Die laat je rustig bakken zodat er een korstje opkomt. Dan

giet je er wat water op en laat je ze uitkoken.'

'Een andere kermisklassieker is *panjs'n mé trot*. Voor wie de streektaal niet machtig is, dat zijn witte en zwarte worsten met appelmoes. Dit gerecht is verweven met het culturele leven, want de fanfares hielden zich overeind dankzij hun jaarlijkse pensenkermis', vertelt Evenepoel. 'In het weekend kon je op zo'n pensenkermis twee of drie schotels verorberen.'

'Mijn vader speelde in de fanfare van Ledeborg (Pamel), die repeteerde in een zaal boven een schrijnwerkerij. De pensenkermis vond ook plaats in die zaal. Je moest geen zout op het eten strooien, er zat altijd wel wat zageemel bij. Op een keer werd het varken geslacht in de achtertuin van het stamcafé van de muzikanten. De fanfareleden kwamen helpen om het varken te kwartieren en in pensen te verwerken. Het werd avond en iedereen keerde moe naar huis. Nu was de nieuwe eigenaar van het café een wat louché figuur, die vond dat hij recht had op een deel van de pensen. Een van zijn late klanten zag dat en zei: 'Ik ben zo'n goede klant, dus mag ik toch ook wat pensen hebben?' Waarop een andere klant zei: 'Ja maar als hij mag, dan ik ook'. De dag erna, toen de pensenkermis in volle gang was en er mensen stonden aan te schuiven, bleek plots dat de pensen op waren. Natuurlijk kwam het al gauw tot een breuk met de cafébaas. Elke keer als ik *pansjen met trot* eet, moet ik aan dat verhaal denken.'

Etappe 8 – 11,7 km

Van Ophain tot Argenteuil

In de laatste etappe van deze reeks gaat het van Ophain naar Argenteuil, aan de grens tussen het Waalse en het Vlaamse Gewest. Het decor is de plek waar de moderne Europese geschiedenis mee vorm heeft gekregen.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

Hoewel deze etappe 12 km lang is, ligt de Ring hier op het grondgebied van slechts twee gemeenten: Eigenbrakel en Waterloo. Doordat Eigenbrakel tegenwoordig uit meerdere dorpen en gehuchten bestaat, is het de gemeente met de meeste inwoners in de provincie Waals-Brabant: ruim 40.000 of zo'n 6.000 inwoners meer dan provinciehoofdstad Waver.

De gemeente heeft een van de bekendste monumenten van ons land op haar grondgebied: de Leeuw van Waterloo. De naam is misschien verwarrend, maar het gietijzeren beeld op de 40 meter hoge heuvel staat wel degelijk in Eigenbrakel, meer bepaald in het gehucht Mont-Saint-Jean, zij het vlak bij de grens met Waterloo. Het monument – een gietijzeren leeuw op een kegelvormige heuvel – torent boven de omgeving uit, en is goed te zien van op de Ring.

De snelweg schuurt hier tegen het decor van een van de bekendste taferelen uit de Europese geschiedenis: de Slag van Waterloo. Waar de steenwegen uit Nijvel en Charleroi bij elkaar komen en samen verder naar Brussel lopen, gaf de coalitie van Engelsen, Pruisen en Nederlanders op 18 juni 1815 een opdonder aan de Franse troepen van Napoleon. Deze veldslag zou het einde betekenen van de op dat moment al tanende Franse suprematie en zou de Europese kaart hertekenen. Tijdens de Conferentie van Wenen, die al bezig was vóór de Slag bij Waterloo, werd het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden boven de doopvont gehouden, met grosso modo de contouren van wat vandaag België en Nederland is.

Verknoeid slagveld

Op 28 juli 1815, amper veertig dagen na de Slag van Waterloo, gaf Koning Willem I van het pas opgerichte Verenigd Koninkrijk der Nederlanden de opdracht voor de oprichting van een herdenkingsmonument. Het moest de veldslag herdenken die de overwinning op Napoleon betekende, maar ook het einde van de twintigjarige overheersing van de Fransen in onze regio.

In oktober 1826 was het beeld klaar, ruim tien jaar na de befaamde veldslag en vijf jaar na de dood van de voormalige Franse keizer. Het was prinses Wilhelmina, de moeder van koning Willem I, die het beeld ontwierp. De brullende Leeuw – met één van zijn poten op een wereldbol – zou naar het zuiden kijken om de Fransen te doen afzien van toekomstige invasieplannen. Dat is echter een fabel. De Leeuw kijkt immers

naar het zuidwesten, en in de eerste beschrijvingen is er sprake van een vredesmonument. Overigens was niet iedereen opgetogen over de oprichting van het monument. De hertog van Wellington – de aanvoerder van de Engelsen in de coalitie tegen de Fransen – vond naar verluidt dat het slagveld verknoeid werd door de heuvel met zijn 226 treden.

De Waalse overheid doet tegenwoordig inspanningen om het landschap niet te verstoren. Met succes, want ook al is de Ring onmiskenbaar nabij, toch blijft er nog een weids gevoel. Met wat verbeelding kun je de cavalerie de heuvels zien afstormen. Wie nood heeft aan meer dan zijn of haar fantasie, kan in de buurt terecht in enkele musea. Naar aanleiding van de 200e verjaardag van de Slag werd in 2015 het ondergrondse museum Mémorial 1815 geopend. Ook de Hoeve van Hougomont – een uitvalsbasis van Wellington – en het panorama zijn te bezichtigen. Dat panorama van de Slag werd in 1915 gemaakt en bevindt zich in een rond paviljoen aan de voet van de heuvel. In Waterloo zelf is er het Wellington Museum, waar de Britse opperbevelhebber zijn hoofdkwartier had tijdens de Slag. Het was overigens ook Wellington die het had over de Battle of Waterloo, omdat de eigenlijke locatie Mont-Saint-Jean voor de Engelsen niet zo vlot uit te spreken was.

Hockeykampioenen

Noordelijker, langs de buitenkant van de Ring, ligt het terrein van scholencomplex Berlaymont. De kostschool met een lagere en middelbare school werd opgericht door de Zusters van Berlaymont, een orde die in de 17e eeuw werd opgericht. De naam Berlaymont is vandaag vooral bekend van het Berlaymontgebouw in de Wetstraat in Brussel, als hoofdzetel van de Europese Commissie. Dat is geen toeval, want dat kantoorgebouw werd in de jaren 60 gebouwd op de plaats waar een eerdere kostschool van de zusters stond. Overigens was dat al de tweede keer dat de zusters de wijk moesten nemen, want hun eerste Brusselse school moest plaats maken voor de bouw van het Justitiepaleis en de aanleg van het Poelaertplein.

Naast de schoolgebouwen van het *Centre scolaire de Berlaymont* liggen de terreinen van de Waterloo Ducks. Deze hockeyclub werd opgericht in 1950. Twee jaar geleden wist de club de Euro Hockey League te winnen, een Europese competitie te vergelijken met de Champions League in het voetbal. Tot nu toe is Waterloo Ducks de enige Belgische club die erin slaagde de trofee te bemachtigen.

Olympische Spelen

Wat verder langs de Ring ligt het domein van Argenteuil. Het domein is een uitloper van het Zoniënwoud. In 1832 bouwde graaf Ferdinand de Meeûs hier een kasteel, in een periode dat grote delen van het Zoniënwoud verkaveld werden. Het kasteel brandde af, maar in 1856 werd een nieuw kasteel gebouwd. Na de Tweede Wereldoorlog kocht de Belgische staat het domein, om er een normaalschool voor landbouwhuiskunde onder te brengen. Vandaag is het kasteel nog steeds een school: de *Scandinavian School of Brussels*, onderdeel van de *European School of Bruxelles-Argenteuil*, vindt er sinds 1990 onderdak. Driehonderd leerlingen tussen 3 en 19 jaar oud krijgen er les in Noordse talen, Engels en Frans.

In deze laatste etappe komen we voorbij verschillende bekende plaatsen en monumenten.

Bekender is de naam Argenteuil door zijn koninklijke connecties. Een deel van het park werd in 1929 verkocht aan de Amerikaanse ambassadeur William Tuck. Die zetten er een groot landhuis op, dat later via de NMBS in handen viel van de Belgische overheid. In 1960 nam Leopold III, die in 1951 troonsafstand had gedaan, zijn intrek op het landgoed samen met zijn tweede echtgenote Lilian Baels en hun drie kinderen. Toen Lilian in 2002 overleed, was het kasteel dringend aan restauratie toe. Omdat de kosten voor die werkzaamheden behoorlijk zouden oplopen, werd het domein verkocht. Het verhaal wil dat zelfs Vladimir Poetin geïnteresseerd zou zijn geweest in het pand, maar Brussels zakenman Jean-Marie Delwart verwierf het domein. In 2019 kwam het landhuis opnieuw op de markt, voor een vraagprijs van 20 miljoen euro.

Een andere koninklijke link heeft het domein met de Muziekkapel Koningin Elisabeth. Het modernistische gebouw werd opgericht in 1939, op een steenworp van de Ring, maar toen het pand gebouwd werd, was er van de Ring natuurlijk nog geen sprake. Toen was dit stuk van het tracé nog de steenweg naar Waterloo. In de muziekkapel bereiden de twaalf finalisten van de Koningin Elisabethwedstrijd zich voor. Ze verblijven hier enkele weken in afzondering. Tijdens de wedstrijd hebben ze geen contact met de buitenwereld. De Koningin Elisabethwedstrijd – afwisselend voor pianisten, violisten, zangers

en sinds 2017 ook voor cellisten – is een van de meest veeleisende en prestigieuze muziekwedstrijden ter wereld. Sommigen hebben het zelfs over de ‘Olympische Spelen voor Muziek’.

Sanatorium in het bos

Vlakbij de grens tussen het Vlaamse en Waalse Gewest ligt het sanatorium van Terhulpen. Een groot complex uit de belle époque, met art-nouveau-elementen. In 1902 richtte dokter Gustave Derscheid in het midden van het Zoniënwoud een sanatorium voor tuberculoselijders op: het Sanatorium Les Pins. In die tijd stierven in ons land elk jaar duizenden mensen aan tuberculose. Na de Tweede Wereldoorlog verbeterden de behandelingsmethoden van tuberculose en werd de nood aan sanatoria kleiner. De activiteiten in het sanatorium werden uitgebreid met de behandeling van andere aandoeningen zoals hart- en longziekten, en later ook psychiatrische aandoeningen. Het sanatorium veranderde van naam en werd vernoemd naar de oprichter, dokter Derscheid. Later veranderde de naam nog een keer naar *Clinique de la Forêt de Soignes*. Toepasselijk, voor een ziekenhuis dat helemaal verscholen ligt in het Zoniënwoud.

Zo zijn we weer middenin het oerbos, waar we ongeveer een jaar geleden onze verkenningstocht langs de Ring begonnen. Hier, op de taalgrens tussen Waterloo en Hoeilaart, maken we na acht etappes en een goede 75 km de ovaal rond de hoofdstad compleet.

EN Exploring the Ring

In the final part of our series on the Ring Road, we are travelling from Ophain to Argenteuil, at the border between the Walloon and Flemish regions. This section may be 12 km long but the road at this point covers just two municipalities: Braine-l'Alleud and Waterloo. One of Belgium's most famous monuments, the Lion's Mound, is actually located within the municipality of Braine-l'Alleud. This route also includes the Berlaymont School complex and the Argenteuil Estate, which is now home to the Scandinavian School of Brussels. The estate also features the Queen Elisabeth Music Chapel, a modernist building, where the twelve finalists of the Queen Elisabeth Competition go into seclusion for one week to prepare for the final. La Hulpe sanatorium is located a bit further down the road.

Taal vinden om de ultieme vervreemding te dragen

In *Ik ben er niet* zit auteur Lize Spit dicht op de huid van een personage dat langzaam van haar partner vervreemdt, wiens innerlijke demonen zijn denkbeelden en uiteindelijk ook zijn gedrag mismeesteren.

TEKST Tom Peeters • FOTO Roos Pierson

Schrijven vertrekt bij mij vanuit een soort kracht, die er plots uitkomt', zegt Lize Spit aan de vooravond van een reeks lezingen waarin ze *Ik ben er niet* eindelijk live kan voorstellen. Bij haar met prijzen overladen debuutroman *Het smelt*, waarin ze het landelijke decor van haar jeugd samensmolt met een coming-of-ageverhaal, stond ze achteraf zelf te kijken van wat ze had geschreven. Momenteel wordt het boek verfilmd en heeft ze het losgelaten, maar vlak na publicatie vond ze het moeilijk om er over te praten. 'Ik had lang gezocht naar de woorden om iets op te schrijven. Daarna ook nog de woorden vinden om te zeggen waarom was nog lastiger. Ook bij mijn nieuwe boek heb ik nu pas het gevoel dat ik er lang genoeg aan heb kunnen wennen om er ook goede interviews over te kunnen geven.'

Eenzaam proces

Er waren enkele redenen waarom Spit *Ik ben er niet* wilde schrijven. 'Ik had lang een relatie met iemand die aan manische depressie leed. Observeren is toen een houding geworden om dingen te kunnen dragen, alsof ik er een taal voor wou vinden. Anders dan het personage in mijn boek had ik me wel omringd met mensen waarmee ik goed kon praten over wat er gaande was. Door af en toe mijn hart te luchten, was ik de gebeurtenissen literair al aan het verwerken. In mijn roman wilde ik vooral heel dicht bij de leefwereld blijven van een koppel dat geconfron-

teerd wordt met een psychose, zodat de lezer beter zou begrijpen dat ook zij het slachtoffer zijn van iets dat hen overkomt. Tegelijk wilde ik mensen die samenleven met iemand die het psychisch moeilijk heeft een hart onder de riem steken. Zij hebben er vaak al een lang parcours op zitten. Hun situatie is ook heel dubbel: ze worden verondersteld hun partner te beschermen tegenover de buitenwereld, maar moeten zich tegelijk wapenen tegen haar of zijn denkpatronen. Over dat eenzame proces in de zorg voor een ander gaat het boek.' Spit benadrukt dat het boek niet autobiografisch is. Weliswaar geïnspireerd door eigen ervaringen stak ze haar licht op bij geestelijke gezondheidswerkers, maar voegde ze vooral extra lagen, details en verhaallijnen toe om alles in een romanvorm te kunnen gieten die langzaam opbouwt naar een climax.

Cadeau van een decor

Dat Spit als decor voor *Ik ben er niet* met Brussel de setting van haar volwassen leven uitkoos, noemt ze een cadeau aan zichzelf. 'Door gebruik te maken van een decor waar ik dagelijks in rondwandelen, kon ik al mijn energie steken in het beschrijven van de relatie.' Ze zegt dat het een milder en liefdevoller boek is geworden, omdat ze zelf de zorg waarover eerder sprake niet meer hoefde te dragen. De kern is volgens haar wel overeind gebleven: 'De vervreemding die je kan voelen als je iemand ziet veranderen die in je leven net de functie had om je veiligheid te geven.'

Later zou ze Brussel, dat hier vooral als decor dienstdoet, als een echt personage willen opvoeren in een boek. Maar aan een nieuwe roman is ze nu nog niet toe. Eerst wil ze met een reeks lezingen kriskras door Vlaanderen dit hoofdstuk afronden. 'Die wisselwerking met mijn publiek heb ik tijdens de lockdown heel erg gemist. Je leert immers heel veel over je eigen werk door er met je lezers over te praten. Doordat dat was weggevallen, kwam de nadruk soms te liggen op de verkeerde dingen, zoals de recensies. Gelukkig hebben lezers de schroom overwonnen om me te mailen. Dat heeft wat gecompenseerd.'

Na de marathon de kortebaant

In afwachting van een volgende roman verschijnt er volgend jaar eerst een poëziebundel. 'Tot mijn eerste boek heb ik altijd gedichten geschreven, daarna zes jaar niet meer. Na deze marathonloop had ik even geen zin meer in een vuistdikke roman, en zo kwam ik vanzelf weer bij poëzie uit.' De kortebaant van de literatuur, noemt ze het, ideaal om het plezier van het schrijven terug te vinden en passend bij de aandachtscurve tijdens een najaar vol lezingen. 'Bij een roman kom ik vaak pas na twee, drie uur in het verhaal. Bij poëzie is het vet dan van de soep.'

WO • 27 OKT • 20.00

Ontmoeting met Lize Spit

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

Duet tussen **piano** en **dans**

Een duet tussen dans en piano. Dat is Piano Works Debussy van Lisbeth Gruwez en Claire Chevallier. 'Hoewel Lisbeth meestal in mijn rug danst, is er constant communicatie tussen ons. We voelen elkaar aan', vertelt pianiste Claire Chevallier.

TEKST Ines Minten • FOTO Danny Willems

Lisbeth Gruwez kiest voor het eerst klassieke muziek voor een hedendaagse choreografie. Een nieuwe stap in haar oeuvre, eentje die bijzonder in de smaak valt bij pers en publiek. In de kranten regende het sterren en Piano Works Debussy haalde de selectie van het Theaterfestival.

Genieten aan het klavier

Het was Gruwez die Debussy op tafel legde en vervolgens bij Chevallier aanklopte. 'Ze was vooraf naar een concert van me gekomen, om te checken of mijn podiumprésence bij de hare paste', vertelt de pianiste. 'Dat was belangrijk, omdat er tijdens de voorstelling een evenwicht moet ontstaan tussen ons. Het gaat om veel meer dan louter pianobegeleiding bij de dans.' Chevallier kon zich meteen vinden in de keuze voor het pianowerk van Debussy. 'Hij is een ongelooflijke componist. Het is wonderlijk hoe hij soms met weinig middelen heel bijzondere, haast geniale muziek maakt. Zijn muziek is ook echt genieten aan het klavier. Hij schrijft perfect naar de handen van een pianist. Net daarom raak je het nooit beu zijn muziek te spelen.'

Chevallier speelt de voorstelling op een oude vleugel van de gerenommeerde Franse piano-bouwer Erard. Het is een instrument uit haar eigen collectie. 'De piano is van 1920, wat nog redelijk goed overeenstemt met de periode van de muziek.' Even overwoog ze een Erard-piano uit

1904, een jaartal dat nog beter had geklopt met de composities van Debussy. Maar data alleen zijn niet zaligmakend, vindt Chevallier. 'Historische piano's hebben doorgaans veel kleur en veel boventonen. Maar voor deze productie wou ik een bad van warmte dat al meteen voortvloeit uit de klanken van het instrument.' Daarvoor was het exemplaar uit 1920 beter geschikt. 'Dit instrument vormt een scharnierpunt tussen oude en moderne piano's. Net in die periode is Erard overgeschakeld van piano's met rechte naar gekruiste snaren. Deze draagt elementen van historische en moderne instrumenten in zich, en heeft vooral een bijzonder warme klank. Bovendien is het een prachtig meubel dat integraal onderdeel van de scenografie is geworden.'

200%

'Uitdagend en boeiend', noemt Chevallier de productie. Hoewel beide vrouwen op het podium vaak met de rug naar elkaar toe gekeerd zijn, ontstaat er een continu voelbare communicatie tussen hen. 'We voelen elkaar aan. Daarop zijn we getraind geraakt', legt Chevallier uit. 'We hebben een tamelijk veeleisend programma gekozen. Er zitten virtuoze stukken in, zoals *Feux d'artifice* of de hele *Pagodes*-cyclus, die technisch niet eenvoudig zijn. Voor mij lag de uitdaging erin om een muzikaal perfecte uitvoering neer te zetten en tegelijk mee te werken met Lisbeths gevoel. Typisch voor haar is dat zij graag improviseert.

Om die vrijheid te kunnen nemen, moet de muziek haar 200% steunen, want het maakt haar extra gevoelig voor het kleinste detail.' Terwijl de vloeiende klanken van Debussy de dans heel erg prikkelen, nodigen zijn composities ook expliciet uit tot tempowisselingen. 'Hij noteert bijvoorbeeld vaak *ralentir* bij zijn stukken. Maar vertragen kan je natuurlijk op vele manieren doen. Op zulke momenten probeer ik dus echt rekening te houden met Lisbeth.'

Dansen met de muziek

Dankzij die wisselwerking ontstaat een echt duet tussen de twee performers. En het is vooral dat wat pers en publiek opmerken en appreciëren. 'De persoonlijke en emotionele toewijding van beide vrouwen is van een bijzondere schoonheid en intimiteit', vond De Standaard, die de voorstelling onomwonden 'een instantklassieker' noemde. Focus Knack schreef dan weer dat Gruwez 'niet zozeer op, maar mét de muziek' danst. En over Chevallier: 'Haar handen doen wat Gruwez' lichaam doet: baden in en zich laven aan de klanken van Debussy.' Zeker na de coronaperiode, waarin de productie met achtereenvolgende annulaties te kampen had, doet zo'n goede ontvangst extra deugd. 'Absoluut', beaamt Chevallier. 'We hadden in het voorjaar 2020 nog maar twee keer gespeeld toen alles stopte. En we hebben nog een paar van die 'stop-go'-momenten gehad. Dat maakte het soms heel lastig. Nu zijn we blij dat de mensen de voorstelling goed vinden.'

ZA • 23 OKT • 20.00

Piano Works Debussy

Voetvolk, Lisbeth Gruwez & Claire Chevallier
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Krachten bundelen

RandKrant legt zijn oor te luister bij de werkgroepen van het Toekomstforum, een samenwerkingsverband van 35 gemeenten uit Halle-Vilvoorde. Wat zijn voor hen de grote uitdagingen voor de regio en hoe pakken ze die aan? In dit artikel volgen we de werkgroepen Zorg en Welzijn en Ruimtelijke Ordening.

TEKST Liesbeth Bernolet • FOTO Filip Claessens

Walter Vansteenkiste

WERKGROEP ZORG EN WELZIJN

'Extra maatregelen zijn nodig, maar ze komen er maar niet.'

Walter Vansteenkiste (LB Wemmel), burgemeester van Wemmel, is voorzitter van de werkgroep Zorg en Welzijn. Door de coronacrisis bevinden heel wat projecten van de werkgroep zich nog in een embryonale fase, want uiteraard is alle aandacht eerst naar Covid-19 gegaan. 'We hadden nochtans mooie plannen', zegt Vansteenkiste. 'Nadat we het Regionaal Zorgplatform hadden opgericht, hebben we ook drie werkgroepen opgericht om een aantal problematieken echt vast te grijpen.'

Halle-Vilvoorde kent een historische achterstand in de zorg- en welzijnssector. In de werkgroepen moeten een aantal pijnpunten aangepakt worden. Crisishulp bijvoorbeeld. 'We hebben veel te weinig noodopvang. Dat gaat heel breed. Van het opvangen van jongeren in moeilijke thuissituaties over vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld tot geestelijke gezondheidszorg.' Vansteenkiste wil dat gemeenten de krachten bundelen en over hun grenzen heen clusters vormen die verschillende soorten van crisishulp aanbieden. 'Er zijn veel investeringen nodig. Die kunnen we makkelijker aan door samen te werken en een complementair aanbod te creëren.'

De juiste zorg

Dat complementair aanbod vinden, blijkt een moeilijke kwestie en is het onderwerp van de tweede werkgroep. 'Er moet een zorggebruikersplatform ontwikkeld worden. Dat is een digitaal platform waarbij je met één problematiek meteen de juiste zorgverleners vindt. Op die manier verlaag je de drempel om op zoek te gaan naar de juiste zorg en kunnen wij vanuit het Regionaal Zorgplatform vraag en aanbod beter op elkaar afstemmen.'

In de derde werkgroep staan de eerstelijnszones van Halle-Vilvoorde centraal. Vansteenkiste is er trots op hoe die zones tijdens de coronacrisis snel tot gezamenlijk overleg zijn gekomen en de crisis samen hebben aangepakt. 'Onze regio heeft geen centrumstad die de motor kan zijn in zo'n situatie, dus moest de organisatie volledig vanuit het Regionaal Zorgplatform en de eerstelijnszones komen. Het was bovendien belangrijk om de zaken gelijkvormig aan te pakken en dezelfde communicatie te voeren, zodat iemand die bijvoorbeeld in Relegem woont en eerder tot de leefgemeenschap in Wemmel behoort daar dezelfde informatie kan krijgen als bij de eerstelijnszone in zijn officiële woonplaats. Dat is goed gelukt.'

Meer nog, Vansteenkiste wil die vorm van overleg tussen de eerstelijnszones behouden. 'Door de coronacrisis is er een dynamiek ontstaan. Als we die kunnen vasthouden, kunnen we de gezamenlijke manier van werken ook op andere gebieden inzetten.' Want eerstelijnszorg omvat erg veel. 'Het gaat om thuiszorg in alle mogelijke facetten. Na het

afbouwen van de vaccinatiecentra hopen we daar volledig op te kunnen inzetten.' Maar er blijft een groot manco in Halle-Vilvoorde. 'We hebben geen centrumstad en krijgen daardoor minder middelen om onze zorg uit te bouwen dan andere regio's.' Door de krachten van alle eerstelijnszones in het Regionaal Zorgplatform te bundelen, hoopt de voorzitter dat Halle-Vilvoorde zich kan laten gelden als centrumregio. 'Want onze problematieken zijn zeker ook grootstedelijk, ook in de zorg en welzijn.'

Lokaal verankeren

Vansteenkiste verwijst naar de hyperdiversiteit in de Vlaamse Rand. 'Het zorgaanbod in de Rand verloopt in het Nederlands, terwijl heel wat inwoners Franstalig of anderstalig zijn. Daarom blijft Brussel een grote aantrekkingspool voor zorg en welzijn. Maar op termijn zal er minder Vlaams zorgaanbod in Brussel te vinden zijn en moeten we dat lokaal verankeren. Daarom moeten we de navelstreng met Brussel nu al stilaan doorknippen.' Vansteenkiste beseft dat zoiets tijd vraagt en het jaren zal duren om mensen ervan bewust te maken dat Nederlandkundig zijn belangrijk is. 'Daarvoor zijn er extra maatregelen nodig, maar zij komen er maar niet.'

De voorzitter wil dat het Toekomstforum makkelijker kan aankloppen bij Vlaams minister van de Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA). 'Het zou fijn zijn mochten de middelen van het Randfonds besteed worden aan prioriteiten die de lokale besturen voor hun regio aanduiden. Wij spreken per slot van rekening met kennis van zaken.'

Inez De Coninck

WERKGROEP RUIMTELIJKE ORDENING

'De druk op de ruimte in onze regio is enorm.'

An het begin van deze legislatuur in 2019 had het Toekomstforum niet meteen de intentie om een werkgroep Ruimtelijke Ordening op te richten. 'In zowat elke gemeente in Halle-Vilvoorde blijkt er een stijgende woonbehoefte te zijn, terwijl de draagkracht van onze gemeenten stilaan bereikt is. Dus besloten we toch om de krachten te bundelen', vertelt Inez De Coninck (N-VA), burgemeester van Opwijk, Vlaams parlements lid en voorzitter van de werkgroep Ruimtelijke Ordening. 'Want als er nu één bevoegdheid is waarin lokale besturen zich moeten blijven professionaliseren, is het ruimtelijke ordening.'

De Coninck wil met de expertise in de werkgroep Ruimtelijke Ordening gemeenten op weg helpen naar een betere ruimtelijke ordening. Als voorbeeld haalt ze de bouwstop aan die een aantal gemeenten in Halle-Vilvoorde het voorbije jaar probeerden in te voeren. 'Sommige zijn terecht teruggefloten door de provincie, want aan de invoering van een bouwstop gaat een resem planprocessen vooraf. Als we hen kunnen meegeven welke juiste procedures er gevolgd moeten worden, zijn we een goede leerschool.'

Draagkracht van een gemeente

Dat is wenselijk, want er beweegt veel in Halle-Vilvoorde. 'De druk op de ruimte in onze regio is enorm. Enerzijds zijn er de verhuisbewegingen vanuit Brussel naar de Vlaamse Rand die een verstedelijkingsgroei met zich meebrengen. Anderzijds is er de vraag om de Rand groen en open te houden. Beide factoren zorgen een ongelofelijke druk op de grondprijzen, maar stuiten ook op de limiet van de draagkracht die een gemeente heeft.' De Coninck doelt op de extra voorzieningen die gecreëerd moeten worden als er meer inwoners komen, zoals meer capaciteit voor onderwijs, welzijn en veiligheid. Bovendien zorgt de bevolkingstoename ook voor grootstedelijke problematieken. 'Daarom onderschrijven wij ook vanuit deze werkgroep de vraag om Halle-Vilvoorde als centrumregio te erkennen.'

Om jonge mensen ondanks de dure grond- en woningprijzen toch in eigen streek te kunnen laten wonen, zijn er heel wat gemeentelijke initiatieven die hen voorrang geven als ze hun band met de regio kunnen aantonen. Maar voor sociale huisvestingsmaatschappijen zijn de grondprijzen te duur en dat vertaalt zich in een achterstand. 'We kaarten dit met het Toekomstforum aan bij de hogere niveaus.' Positief vindt De Coninck dat er vanuit de lokale besturen alvast een grote bereidheid bestaat voor meer sociale huisvesting. 'Heel wat gemeenten leggen regels op waardoor bij nieuwe projecten voor een deel ook sociale huisvesting verplicht is.'

Aantal bouwlagen

Om de eigenheid van de regio te behouden en dus ook de Groene Rand te kunnen blijven verzekeren, pleit De Coninck onder meer voor een gebiedsgerichte aanpak door in zorgvuldig uitgekozen gebieden het principe van een beperkt aantal bouwlagen los te laten. 'Onze regio bestaat uit een amalgaam van dorpjes waartussen zich verstedelijkte kernen bevinden', legt ze uit. 'In mijn gemeente Opwijk staan we in de reeds verstedelijkte zones nu al meer bouwlagen toe. Alleen zo kunnen we de landelijke gebieden vrijwaren. Helaas bestaat daar nog geen eensgezindheid over in alle gemeenten van Halle-Vilvoorde.'

Na de wateroverlast van deze zomer, waarbij vooral wijken in Meise en Grimbergen het hemelwater niet meer konden slikken, is ook bouwen in overstromingsgevoelige gebieden een heikel thema. 'Bij het uitreiken van een vergunning wordt niet over één nacht ijs gegaan.' De Coninck verwijst onder meer naar de toets van goede ruimtelijke ordening die bij elke projectaanvraag uitgevoerd moet worden én naar de professionalisering die zich doorzet bij lokale besturen. 'Er is nog veel werk, maar we staan veel verder dan vijftien jaar geleden. Een vergunning wordt met de nodige ernst uitgereikt of niet.'

De Coninck gaat nog een stap verder. 'Het woord zegt het zelf: een vergunning is een 'gunst'. Een negatief advies wil niet zeggen dat er geen andere mogelijkheden zijn op die plek. Van een herbestemming van de grond (en dus planschade) hoeft dus niet per se sprake te zijn.' In haar thuishaven Opwijk heeft ze die stap gezet. 'Recent hebben we beslist twee woonuitbreidingsgebieden te herbestemmen tot open ruimte en zijn we gestart met de opmaak van een Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP). Als je dat niet doet, komt op een dag sowieso de vraag voor een woonproject. Daarom moeten lokale overheden ook keuzes durven maken.'

BOY (20/10)

© NICK HANNES

ZO • 3 OKT • 14.00
De H. van Humboldt (+10j)
 Barbara Rottiers & Jeroen Goegebuer
 Vilvoorde, Loodstuin (wijk Broek),
 02 255 46 90

ZO • 3 OKT • 15.00
Mijn vader is een saucisse
 familiefilm
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 3 OKT • 14.00
Wemmel (on) Air (6-18j)
 Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

Akke Akke Tuut (+3j)
 4Hoog
WO • 6 OKT • 15.00
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72
ZA • 16 OKT • 15.00
 Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZO • 10 OKT • 14.00
Kinderhoogdag.
Wetenschap en techniek (+3j)
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31

ZO • 10 OKT • 13.30
Groen Gespuis (3-12j)
 familiefestival
 Grimbergen, centrum, 02 263 03 43

ZO • 10 OKT • 11.00, 13.30 EN 16.00
Bumba op reis
 Studio 100
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 16 OKT • 19.00
Passa il Tempo (+4j)
 Sprookjes Enzo
 Vilvoorde, domein Drie Fonteinen,
 02 255 46 90

ZA • 16 OKT • 20.00
Diva
 Theater FroeFroe
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 17 OKT • 15.00
Mousse (+4j)
 Un oeuf is un oeuf
 Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

ZO • 17 OKT • 13.30
Familiëdag Bos (+4j)
 Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

ZO • 17 OKT • 11.00
O grote Joegoert (+3j)
 Tamboerijnen
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

PODIUM

THEATER

1 EN 2 OKT • 20.00
Alles in brand
 Arne Sierens
 Vilvoorde, Asiat-site,
 02 263 03 43 of 02 307 72 72

ZA • 2 OKT • 20.30
Iemand moet het doen
 Lazarus & Robbin Rooze
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

Onheil in Black Creek
 MT De Kolonie
ZA • 23 OKT • 20.30
 Overijse, CC Den Blank,
 02 687 59 59

VR • 8 OKT • 20.30
Vrede, liefde & vrijheid
 Het nieuwstedelijk
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

De Vijfde van Ludo
 La Volta/ Fockety, Brendes & Thuriot
ZA • 9 OKT • 20.15
 Alseberg, CC de Meent,
 02 359 16 00
VR • 29 OKT • 20.30
 Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

WO • 13 OKT • 20.30
Knechten van de koers
 Cleymans, Vandegoor & Van Hyfte
 Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
 02 371 22 62

DO • 14 OKT • 20.30
T.A.N.I.A!
 Theater Malpertuis
 Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO • 14 OKT • 20.00
Vriend of vijand
 Rudi Vranckx, Katarina Vermeulen,
 Wigbert e.a.
 Wemmel, GC de Zandloper,
 02 460 73 24

DO • 14 OKT • 20.30
Radio Koers
 Christophe Vandegoor
 Sint-Genesius-Rode,
 GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR • 15 OKT • 20.30
Het gezin van Paemel
 Skagen
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 16 OKT • 20.15
U bent mijn moeder
 HetGevolg/ Sien Eggers
 Alseberg, CC de Meent,
 02 359 16 00

ZO • 17 OKT • 20.00
Kurtoisie
 Kurt Van Eeghem
 Kraainem, GC de Lijsterbes,
 02 721 28 06

WO • 20 OKT • 20.30
Boy
 Kyoko Scholiers/HERMESensemble
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO • 21 OKT • 20.30
The Memeing of Life
 Dinsdag.org
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 22 OKT • 20.30
Populier
 Pascale Platel
 Vilvoorde, De Kruitfabriek,
 02 255 46 90

DO • 28 OKT • 20.15
Fokkof
 Barbara Sarafian
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

29, 30 EN 31 OKT • 20.00 EN 19.00
Zus van
 De Zonderlingen
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31

ZA • 30 OKT • 20.00
Sportman II
 Ruben Van Gucht, Mathieu &
 Guillaume, Jonathan Bockstael
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

KIDS
2 EN 3 OKT • 10.30, 13.30 EN 16.00
Nachtwacht Show
 Studio 100
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA · 23 OKT · 15.00
Kok zegt kak (+7j)

CieRiZOTTO
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO · 24 OKT · 15.00
Kontrol (+5j)

Compagnie Krak!
Vilvoorde, De Kruitfabriek, 02 255 46 90

ZO · 24 OKT · 10.00
My Neighbor Totoro (+4j)

ontbijtfilm
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO · 27 OKT · 14.00
Close-up (+6j)

Teppe
Drogenbos, GBS De Wonderwijzer,
02 333 05 70

VR · 29 OKT · 19.00
Time goes Bye Bye (+7j)

Compagnie Barbarie
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZA · 30 OKT · 18.30
Griezelbal (+3j)

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZA · 30 OKT · 11.00 EN 16.00
Curiosa (6m-3j)

Theater De Spiegel
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 31 OKT · 14.30
Dounia B (+7j)

MartHaltentatief
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO · 31 OKT · 14.00
Soul (+6j)

familiefilm
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

HUMOR

VR · 1 OKT · 20.00
The Return of the Comeback

Kamagurka & Herr Seele
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR · 1 OKT · 20.30
Ongehoord

Studio Guga
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZA · 2 OKT · 20.30
B30va

William Boeva
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

't Zal schoon zijn als het af is

Adriaan Van Den Hoof
WO · 6 OKT · 20.30
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 8 OKT · 20.30
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO · 7 OKT · 20.00
Full Contact Tour

Steven Mahieu
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DO · 7 OKT · 20.30
Zwaar leven (try-out)

Amelie Albrecht
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

DO · 14 OKT · 20.30
Danskny

Mich Walchaerts & Alano Guarin
Vilvoorde, domein Drie Fonteynen,
02 255 46 90

ZO · 17 OKT · 14.30
Een man, een man

Herbert Flack & Bob De Moor
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO · 21 OKT · 20.00
Viva la Muerte! (+16j)

An Nelissen, Ella Leyers & Intgeniep
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

DO · 21 OKT · 20.30
Seniorie De Spielerei

Die Verdammte Spielerei
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

VR · 22 OKT · 20.00
A Happy Rhythm Comedy

AkroPercu
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR · 22 OKT · 20.30
Een cabaretvoorstelling

Nele Bauwens
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 28 OKT · 20.30
Doe rustig

Erhan Demirci
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DANS

VR · 8 OKT · 20.00
Hottest Chick in Town

Jan Wallyn
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO · 14 OKT · 20.00
Come on feet

Granvat
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR · 15 OKT · 20.00
Houd me vast

Vilja Duo
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA · 23 OKT · 20.00
Piano Works Debussy

Voetvolk, Lisbeth Gruwez & Claire Chevallier
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA · 30 OKT · 20.30
History, Herstory

Danscompagnie Lune
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

LITERATUUR

WO · 20 OKT · 20.00
Toni Coppers

misdaadauteur
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

WO · 27 OKT · 20.00
Lize Spit

ontmoeting
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO · 31 OKT · 10.30
Christophe Vekeman

Schrijvers op Zondag
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Troppo Maturo

De Frivole Framboos
VR · 1 OKT · 20.30
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04
ZA · 9 OKT · 20.30
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

MY NEIGHBOR TOTORO (24/10)

VR · 1 OKT · 20.15
Bosum

support: Odeum
Aلسenberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZO · 3 OKT · 11.00
Tamala

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Bloemlezing

Stef Bos
WO · 6 OKT · 20.30
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

ZO · 31 OKT · 20.30

Ternat, CC De Ploter, 02 582 44 33

Mysterium

Jef Neve
WO · 6 OKT · 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
ZA · 9 OKT · 20.30
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

Skepsels

Het Zesde Metaal
DI · 5 OKT · 20.30
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79
DO · 7 OKT · 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72
WO · 27 OKT · 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO · 7 OKT · 14.00
De Lassies naar Las Vegas

Jelle Cleymans & Sam Verhoeven
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO · 7 OKT · 20.30

Peer Baierlein and The Archidukes

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO · 7 OKT · 14.00

Dat heet dan gelukkig zijn

Ode aan 75j Ann Christy
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR · 8 OKT · 20.00

The Edge of Tango. Piazzolla & Rovira

Sonico
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR · 8 OKT · 20.15

Aspen label night

Jazzlab-clubconcert
Aalseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA · 9 OKT · 20.30

Glorieuze Bevrijding

Raymond van het Groenewoud
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI · 12 OKT · 15.00

Een zoen van toen

Stokman & Vos
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO · 14 OKT · 20.00

Josquin the Undead

Graindelavoix & Björn Schmelzer
Grimbergen, abdijkerk, 02 263 03 43

DO · 14 OKT · 14.00

In concert

Andy & Di
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

VR · 15 OKT · 14.00

Garry Hagger

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR · 15 OKT · 20.15

La Paloma Dorada

Kadril
Aalseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

VR · 15 OKT · 20.30

A few words in defense of Randy Newman

Riguelle & Hautekiet
Vilvoorde, domein Drie Fonteinen,
02 255 46 90

VR · 15 OKT · 20.30

Living Hero: Paul McCartney

Genard, Van Lierde, Torfs e.a.
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA · 16 OKT · 20.00

Bart Peeters & de Ideale Mannen

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA · 16 OKT · 20.00

Hèhè, wat en Jan!

Jan De Wilde
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO · 17 OKT · 11.00

Jan speelt Goovaerts

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO · 17 OKT · 14.30

Thank God I'm a Country Girl

Barbara Dex
Vilvoorde, domein Drie Fonteinen,
02 255 46 90

MA · 18 OKT · 14.00

Houden van

Geena Lisa, Andrea Croonenberghs & Sam Verhoeven
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DI · 19 OKT · 20.30

Chique Dingues

Lien Van de Kelder, Jan De Smet & Wouter Berlaen
Vilvoorde, De Kruitfabriek, 02 255 46 90

WO · 20 OKT · 20.30

Esinam

Vilvoorde, De Kruitfabriek,
02 255 46 90

WO · 20 OKT · 20.30

Caprice Espanol

Frascati
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO · 21 OKT · 20.30

Veder & gasten

Aspen label night
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO · 21 OKT · 20.00

Jeugdhelden

Axl Peleman & Charel Cambré
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DO · 28 OKT · 20.30

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

DO · 21 OKT · 20.15

The Doors performed by Alex Agnew & The Moonlovers

Aalseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR · 22 OKT · 14.00

John Reels, Harry Hendrickx & Ann De Winter

opening Seniorenweek
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 23 OKT · 20.00

Lady Linn

support: Mathias Vergels
Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaal-
hoeve, 02 381 14 51

ZA · 23 OKT · 20.30

Noémie Wolfs

Vilvoorde, De Kruitfabriek, 02 255 46 90

ZO · 24 OKT · 11.00

Echo's van de stad

Odysee Ensemble
Vilvoorde, De Kruitfabriek, 02 255 46 90

ZO · 24 OKT · 11.00

Curly Music

Duo Macke-Bornauw
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI · 26 OKT · 14.00

The Way We Were

Ode aan Barbra Streisand
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO · 27 OKT · 20.00

Hoeilaartse melodieën in concert 3

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO · 28 OKT · 14.00

Op 45 toeren

Along comes Mary
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO · 28 OKT · 14.00

Yves Segers

Sint-Genesius-Rode, diensten-
centrum De Boomgaard, 02 381 14 51

VR · 29 OKT · 20.15

In concert met bigband

Van Geel & Van den Begin
Aalseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR · 29 OKT · 20.30

Sioen plays Graceland

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR · 29 OKT · 20.30

Metejoor

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

29 EN 30 OKT · 20.00

Zaventem Proms't

Stijn Meuris, Barbara Dex, Gala e.a.
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA · 30 OKT · 20.30

The City's Song

The Tehran Sessions
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO · 31 OKT · 20.15

Iedereen Clouseau

eerbetoon aan Clouseau
Aalseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Minari

ZO · 3 OKT · 20.00

Aalseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI · 5 OKT · 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 5 OKT · 20.30

True Mothers

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI · 5 OKT · 20.00

The Mole Agent

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO · 6 OKT · 20.00

Atlantique

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Nomadland

ZO · 10 OKT · 20.00

Aalseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DI · 12 OKT · 20.00

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

DI • 12 OKT • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 13 OKT • 20.00

Cruise Control

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 13 OKT • 20.00

Herself

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 17 OKT • 20.00

Un Triomphe

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 19 OKT • 20.30

The man who sold his skin

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 19 OKT • 20.00

Drunk

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Promising Young Woman

DI • 19 OKT • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 19 OKT • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 26 OKT • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 19 OKT • 14.00

Samba

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

WO • 20 OKT • 20.00

Bitterzoet. Eefje de Visser

concertfilm

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 21 OKT • 15.00 EN 20.00

The Lighthouse

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

Rookie

ZO • 24 OKT • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 26 OKT • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA • 25 OKT • 20.30

Future Shocked

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 26 OKT • 20.30

Playlist

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR • 29 OKT • 14.00 EN 20.00

Cleo

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

EXPO

6 OKT TOT 8 NOV

The End

Marc Wellens

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

8 OKT TOT 23 JAN

David Hockney. Works from the Tate Collection, 1954-2017 & The Arrival of Spring, Normandy 2020

Bozar, Brussel, www.bozar.be

TOT 9 OKT

Jana Vasiljevic. Platteland

Alseberg, CC de Meent,

02 359 16 00

11 TOT 31 OKT

Steven Geys, Stijn De Bril & Kurt Vanhengel. Tussen zwart en wit

Alseberg, CC de Meent,

02 359 16 00

13 OKT TOT 3 NOV

Fotomuze 2021

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

22 OKT TOT 15 DEC

Hadassa Ngamba. Configurations

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

22 OKT TOT 15 DEC

Michael Dean

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

TOT 23 OKT

Tervuren-Oosterbeek: het Pleinairisme in de 19e eeuw

Vrienden van de School van Tervuren

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

TOT 23 OKT

Tervuren met zijn bossen en natuur

Tervuren, De Nederlandse Vereniging,

02 767 76 87

23 OKT T.E.M. 7 NOV

Rondom het Brabants Fauvisme

Linkebeek, GC de Moelie,

Huize Lismonde & Hoeve Holleken

T.E.M 30 OKT

Born Refugee. A Rohingya Story

Turjoy Chowdhury (gesprek met
fotograaf op 22 OKT)

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 31 OKT

Anne Daems. Tuinkamer

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 14 NOV

Moeilijke tijden, onvermoed verleden. Overijse, Wereldoorlog II

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

TOT 2 JAN

Abstracte kunst in vogelvlucht

Drogenbos, FeliXart Museum,

02 377 57 22

OP STAP

ZO • 10 OKT • 14.30

Over Alena en Theresia

Dilbeek, de Heetveldelaan 8,

02 466 20 30

DI • 12 OKT • 14.00

De Paden van de Waaienberg van kunstenaar Tom Frantzen

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 10 OKT • 14.00

Het Zoniënwoud en zijn dieren

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

VR • 29 OKT • 10.00

Alles wordt stil (bosbaden)

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

VARIA

VR • 1 OKT • 18.30

Wunderkammer

muziekfestival

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

1 TOT 4 OKT

Oosthoek Live

Dilbeek, de Heetveldelaan,

www.oosthoeklive.be

ZO • 3 OKT • 14.30

Pater Feyendag Beiaardconcert

Grimbergen,
tuin van de abdij

DO • 7 OKT • 20.00

Anoroc

Theater van A tot Z

Jezus-Eik, GC de Bosuil,

02 657 31 79

Belpop Bonanza Noordrand

Jan Delvaux & Jimmy Dewit

DO • 7 OKT • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

VR • 8 OKT • 20.30

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

ZO • 10 OKT • 12.00

Zennebiest

Het Alibi Collectief

Linkebeek, gemeenteplein,

02 380 77 51

ZO • 10 OKT • 11.00

Fair Festival

Dilbeek, CC Westrand,

02 466 20 30

DI • 12 OKT • 20.00

Bea Cantillon over de armoedeproblematiek

Hoeilaart, GC Felix Sohie,

02 657 05 04

ZA • 16 OKT • 20.30

Brain Freeze

Tim Oelbrandt

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

ZA • 23 OKT • 17.30

Overijse Concertband

Witlooffestival

Jezus-Eik, GC de Bosuil,

02 657 31 79

ZO • 24 OKT • 14.00

Repaircafé

Linkebeek, GC de Moelie,

02 380 77 51

MA • 25 OKT • 20.30

Brutopia

Pascal Verbeken

Dilbeek, bibliotheek,

02 466 20 30

Mihaela Chelba

Geven is leven

'Mijn eerste kennismaking met België? Pralines! Mijn vriend bracht ze mee telkens hij me in Roemenië kwam bezoeken.' Vandaag, twaalf jaar later, zijn Mihaela en Mihai Chelba gelukkig getrouwd en wonen ze met hun drie kinderen in Asse.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

DE FAVORIETEN VAN...

Mooiste plek in Roemenië

Het bosrijke berglandschap van Boekovina.

Favoriet gerecht

Sarmale: gevulde zuurkoolrolletjes.

Mooiste herinnering

Mijn studentenjaren in Iasi.

Het heeft even geduurd vooraleer Mihaela de stap zette om Mihai, die in België werkte, te volgen. Hij had een stabiele job in de bouw. Maar zij had ook een goede baan in Roemenië. 'Tot ik België beter leerde kennen en ontdekte dat dit een land vol mogelijkheden is', vertelt Chelba.

Elke dag iets bijleren

Toen ze hier in 2009 aankwam, liet ze er geen gras over groeien en leerde meteen intensief Nederlands. In het Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) volgde ze een jaar lang elke dag Nederlandse les. 'De taal leren, was de grootste aanpassing. Ik ben geen talenknobbel, ik hou van cijfers. Dat is ook de reden waarom ik in het middelbaar wiskunde en wetenschappen studeerde en later voor een

DE Geben ist Leben

'Im Laufe der Jahre habe ich mein Leben in Belgien mehr und mehr zu schätzen gelernt. Das ändert natürlich nichts daran, dass ich mich nach wie vor sowohl als Rumänin als auch als Belgierin fühle. *Blut wird nicht Wasser*, sagt ein rumänisches Sprichwort, womit wir meinen, dass die Bindung an die Familie oder das Volk immer bestehen bleibt. Aber wir haben uns hier ein Leben aufgebaut. Wir haben bei Null angefangen und immer weitergemacht. Dies erfordert große Anstrengungen, es ist ein Lebenswerk, das wir vollenden wollen. Für unsere Kinder und für uns selbst. Unsere Zukunft liegt hier, in Belgien. Ich schicke regelmäßig Postpakete an Menschen in Rumänien, die eine schwere Zeit durchmachen. Einer meiner früheren belgischen Chefs sagte treffend: *Geben ist Leben*. Dem kann ich aus vollem Herzen zustimmen. Die Freude, anderen etwas zu geben, verleiht dem Leben so viel mehr Tiefe.'

bachelor in boekhouding ging. Toch wilde ik alles op alles zetten om de Nederlandse taal zo snel mogelijk onder de knie te krijgen.' Met een diploma boekhouding op zak duurde het niet lang of Chelba vond een baan. Vandaag werkt ze voor een boekhoudkantoor in Vilvoorde. 'Ik leer elke dag bij. Dat is ontzettend belangrijk voor mij.'

Mensen uit de bergen

Ze vertelt hoe het haar vanaf de eerste dag in België opviel hoeveel beter onze wegeninfrastructuur is. 'Hier raak je vrij snel van punt A naar punt B. In Roemenië is dat niet het geval. Heel wat plekken liggen ver verwijderd van autosnelwegen. Het ontbreekt ons aan een degelijk wegennetwerk. Wat we wel in overloed hebben, is natuur. Zoals de prachtige berglandschappen in Moldavië, een regio in het noordoosten van Roemenië vanwaar mijn man en ik afkomstig zijn. Men zegt wel eens dat bergen de mensen sterk maken.' Of ze iets mist van haar vroegere leven? 'Met de jaren ben ik mijn leven in België steeds meer gaan waarderen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat ik me naast Belg ook nog steeds Roemeense voel. *Van bloed maak je geen water* zegt een Roemeense uitdrukking, waarmee we bedoelen dat de band met je familie of je volk altijd blijft. Bij onze kinderen ligt dat anders. Zij zijn hier opgegroeid. Zij voelen zich Belg. Dat hebben we goed gemerkt tijdens het EK voetbal.'

Hier leven opgebouwd

Ze laat er geen twijfel over bestaan. Ook zij is trots op Kevin De Bruyne en de Belgische voetbalploeg. Net zoals ze ook trots is op Gheorghe Zamfir, de bekende Roemeense panfluitspeler. 'Ik kan echt emotioneel worden van zijn muziek.' Toch doet deze muziek haar niet verlangen om terug te keren naar haar vaderland. 'Wij hebben hier ons leven opgebouwd. We zijn van nul begonnen en er altijd voor blijven gaan. Dat vraagt heel wat inspanningen, het is een levenswerk dat we verder willen voltooien. Voor onze kinderen en voor onszelf. Onze toekomst ligt hier, in België. Regelmatig stuur ik postpakketten naar mensen in Roemenië die het moeilijk hebben. Eén van mijn vroegere Belgische bazen zei treffend: *Geven is leven*. Ik kan dat volmondig beamen. Het plezier van aan de andere iets te geven, geeft het leven zoveel meer diepgang.'